

Arheosa

Bilten slovenskih rodoslobocev

Letnik 2 Številka 12

December 1995

Vsebina

Uvodnik	4
Prispevki	5
Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije, X. del	5
Pregled programov za rodoslovno rabo	7
Car Trajan ima kozja ušesa (Zaupnost podatkov)	9
Knjižni fondi NUK-a s področja rodoslovja	14
Iz rodoslovnih virov	17
Uvod v rodoslovje za mlade ljudi	19
Biti slovenske krvi, bodi Slovencu v ponos, II. del	24
Osebni ali družinski fond	31
Kaj delamo	34
Peter Hawlina	34
Kaj delajo	47
Pokrajinski arhiv v Mariboru, III. del	36
Slovenski šolski muzej	42
Rast – raziskovalni stiki	45
DRUŠTVENE ZADEVE	51
Poročila	51
Novembrsko srečanje	51
Predavanje na srečanju članov Mariborkega arhivskega društva	51
Razstava Rodovnika družine Dobrin	51
Seja UO	52
Pisma bralcev	54
Predsednikov obračun	62
Novi člani	63
Obvestila, novičke, razno	64
PRILOGE	65
Pregled dosedanje vsebine	65
Sodelavcem biltena Drevesa	77

Drevesa

ISSN 1318-6221

Leto 2, št. 12

Bilten Slovenskega rodoslovnega društva je mesečnik,
ki ga izdaja Slovensko rodoslovno društvo.

© Vse pravice pridržane. Ponatis prispevkov je možen samo po dogovoru z
uredništvom.

Urednik:	Peter Hawlina
Slika na naslovnih strani:	Jelka ob jelki na Jelovem brdu nad Škofjo Loko (foto: Peter Hawlina)
Računalniški prelom:	Leon Črenko in Andreja Štorman
Lektoriral:	nelektorirano
Tisk:	Birografika BORI
Naklada:	300 izvodov
Naslov:	Lipica 7, 64220 Škofja Loka, Slovenija

Ljubljana, december 1995

Vhodnik

Tole je zadnja letošnja številka in obenem zadnja, pri kateri sem tisto, čemur se navadno reče uredniško delo, opravil jaz. S tem svoje delo predajam novemu uredniku, čigar ime zaenkrat še ni znano. Podrobnosti lahko preberete v člankih, zlasti v poročilu o sklepih seje Upravnega odbora društva. K povedanemu želim dodati, da sem delo opravljal z veseljem in bi ga z enakim veseljem opravljal tudi v bodoče, če me ne bi toliko obremenjevalo.

Iz omenjenega poročila Upravnega odbora bo upravičeno čutiti precej negotovo prihodnost. Zato pa upam, da vam bo ostali del časopisa všeč. Predstavljamo še en muzej, ki bo morda komu od nas pomagal rešiti raziskovalne zagate ali pa že zbrane podatke obogatiti z novimi spoznanji. Mislim, da posameznih prispevkov ni potrebno komentirati. Dodal sem rubriko Pisma članov, v rubriki Kaj delamo pa sem predstavil sebe, kljub temu, da sem se predstavljal že na druge načine, ker nihče od članov ni pripravil lastne predstavitve.

Pri pregledu dosedanje vsebine sem imel nekaj dilem. Upam, da se mi vanj ni prikradlo preveč napak, še bolj pa, da nisem koga nehote izpustil. V uvodu k pregledu sem na kratko razložil tudi idejo, ki me je vodila pri izbiri fotografij v naslovnica. Dovolil sem si, da je bila pri tem dosledno uporabljena Škofja Loka z okolico. Razlog je preprost; to okolico poznam mnogo bolje kot ostalo Slovenijo. Vsakič se mi je tudi zdelo, da je mogoče naslovni motiv povezovati z različnimi razlagami, ki bi se nanašale na naše delo. Tokratno naslovnico sem izbral zaradi prihajajočih praznikov. Mladenka ob "jelki" se pripravlja, da jo bo praznično okrasila. Ravnokar išče zvezdo, ki jo namerava nataktniti na vrh. Vesele praznike!

Peter Hawlina

Prispevki

PRENOS ARHIVSKEGA GRADIVA NA SODOBNE NOSILCE (MEDIJE) – X. DEL

Peter Hawlina

To rubriko bi tokrat lahko brez škode izpustili. Ne zato, ker bi ne bilo mogoče o tej temi še marsikaj zanimivega povedati, prej zato, ker sodim, da se nas to pisanje nič kaj ne prime. Vtis imam, da pripisujem tej sestavini našega dela veliko prevelik pomen, zlasti, če upoštevam komaj omembe vreden odziv. Že zadnjič sem govoril o nezadostni kritični masi, ki je po mojem prepričanju temeljni vzrok za nezainteresiranost. Pričakoval bi, da se bo izzivom vsaj s komentarjem odzval tudi kak arhivski delavec. Lahko bi celo upravičeno protestiral nad očitki v eni od prejšnjih števil, ko sem današnje arhiviste morda prehudo ocenil, češ, da premalo uporabljajo računalnik. V zadnjem času sem zvedel in si celo delno ogledal, koliko zanimivih informacij je že na sodobnih medijih. Omeniti je treba vsaj aplikacijo ARMIDA in nekatere podatkovne baze, do katerih je prek nje moč posegati. Res pa je tudi, da so te informacije skoraj izključno dostopne samo arhivskim delavcem, uporabniki do njih praviloma nimamo pristopa. S tem odstavkom znova vabim arhivske strokovnjake, da nam postrežejo z izčrpnjšo informacijo o tem, kaj in kje lahko uporabniki dobimo na računalniku ali na računalniških medijih.

Tak primer je spisek osebnih in družinskih fondov, ki ga je mariborski arhiv objavil na internetu, mi pa smo ga v treh nadaljevanjih ponatisnili v našem biltenu. Prepričani smo, da bo podobnih računalniških datotek kmalu toliko, da jih v biltenu v bodoče ne bomo več objavljali. Namesto tega pa bo verjetno smiselno objavljati spisek različnih virov in morda navodila za delo z njimi.

Ne bo odveč, da še enkrat razložim, kaj si sploh predstavljam z gornjim naslovom. Predstavljam si predvsem tako prenašanje arhivskega gradiva, ki bi bilo računalniško berljivo. Na elektronske medije lahko prenašamo gradivo v dveh osnovnih oblikah; kot podobo (sliko, image) in kot vsebino. Pri eni in drugi obliki bi lahko zahajali v podrobnosti in navajali njihove prednosti in

pomanjkljivosti. Tega tu ne bomo počeli. Prav površno samo toliko: prvi način zajema preslikavo originalov z najrazličnejšimi tehnikami. Najbolj znana in uveljavljena je preslikavanje na mikrofilm, najbolj sodobna pa skeniranje in hranjenje na cederomih. Najbolj znan tovrsten projekt je preslikavanje 10 milijonov strani dokumentarnega gradiva na 10000 optičnih diskov. Ta projekt, ki so ga finančno, organizacijsko in izvedbeno izdatno podprli UNESCO, IBM in drugi, so uresničili v enem od španskih arhivov (Sevilla), ki hrani kolonialno gradivo. Devet kilometrov arhivskega gradiva zdaj uporabniki lahko pregledujejo prek kopij na cederomih.

Drugi način pa je tisti, pri katerem se vsebina (ne slika) dokumentov, npr. matičnih knjig, indeksov in podobnega, prepisuje, to je prek tastature ročno prenaša na računalniške medije. Postopek je zelo počasen in zahteven, prednost vnesenih podatkov pa je v tem, da jih je moč računalniško obdelovati, ne le pregledovati.

Omenili smo, da se v laboratorijih trudijo še s tretjim načinom, ki je kombinacija obeh. Računalnik poskušajo naučiti "prebrati" vsebino, ne le sliko arhivskega dokumenta. Poskusi zaenkrat še niso dali zadovoljivih rezultatov, vse kaže, da jih še ne bodo kmalu, pesimisti v uspeh ne verjamejo. Zato bom današnje nadaljevanje zaključil s poročilom o rezultatih poziva, da bi za vajo in nabiranje izkušenj pri tovrstnem delu prepisovali podatke o članih Mohorjeve družbe izpred sto let.

Do sedaj se je odzval samo eden od članov, ki verjame v korist projekta in prepisal podatke poleg dosedanjih župnij Vrhnika, Tržič, Lož, Babino polje, Unec, Čraховo, Studeno, Cerknica, Planina, Stari trg pri Rakeku, Sv. Trojica in Bloke še za naslednje žunije: Radovljica, Begunje, Bled, Moravče in Trebnje. Morda bo takih prostovoljcev kmalu kaj več in koledar v nekaj mesecih prepisan.

PREGLED PROGRAMOV ZA RODOSLOVNO RABO

Peter Hawlina

Genealogical Computing je po mojem vedenju osrednji svetovni časopis, ki pokriva področje rodoslovja z računalnikom, ki je pravkar stopil v petnajsto leto izhajanja. V zadnji številki (sep. 1995) je, kot vsako leto, objavil spisek programov, ki se uporabljajo pri rodoslovnih raziskavah. Predstavljenih je skoraj 50 bolj ali manj različnih ali bolje rečeno, bolj ali manj podobnih programov. Spisek za vsak program navaja potrebno strojno opremo, ceno in njegove glavne značilnosti. Temu spisku sledijo posebni in dodatni programi, razvrščeni na tiste, ki so zlasti namenjeni izdelavi poročil in prikazov (11 različnih), takih za pisanje biografij in družinskih kronik (6), programov za indeksiranje in grafične prikaze, raziskovalni pripomočki (18) in razni drugi pripomočki za konverzijo in razne druge namene (Add-On Utilities), v tej skupini jih je tudi več kot dva ducata, vsega skupaj torej precej več kot 100 pripomočkov za računalničarje. V to število pa niso vštete različne datoteke, ki jih je vedno več in so vedno bolj popolne.

Poleg tega so v tem pregledu samo "angleško govoreči" programi. Poročali smo že o številnih "nemško govorečih", kar nekaj pa bi bilo še vseh ostalih, tako francoskih, nizozemskih, danskih, švedskih, finskih in morda tudi španskih in italijanskih (nič tudi ne vemo o Japoncih in drugih azijskih narodih). Pri opisu našega priljubljenega programa Brother's Keeper pa pogrešamo pripombo, da je preveden tudi v slovenski, ne le v danski, nizozemski, finski, francoski, nemški, norveški, poljski, španski in švedski jezik.

V isti številki je omenjen tudi novi katalog, ki ga v Ameriki izdaja centralna arhivska uprava (National Archives and Records Administration - NARA). Ta uprava je novi vodnik izdala kot knjigo in cederom, dostopen je tudi prek interneta. Vključene so stare muzejske listine in najnovejši elektronski spiski. Od 1.10.1994 vsebujejo fondi več kot 1.7 milijonov kubičnih čevljev besedil, kakih 300.000 zvitkov mikrofilmov, 187.000 kolutov filmov, 174.000 glasovnih in 29.000 video zapisov, 9.1 milijonov fotografij, 2.2 milijona zemljevidov, ravno toliko načrtov in 5000 datotek.

Vso to pisano množico delovnih pripomočkov bi bilo zagotovo vredno še bolje

spoznati, zato vabimo tiste, ki ste preizkusili katerega od koristnih proizvodov, da nam jih predstavite na srečanju ali v biltenu.

V našem biltenu smo že na kratko omenjali rodoslovni program ROOTS, mu priznavali kompleksnost in očitali kompliciranost, počasnost in požrešnost po računalniških kapacitetah. Avtorji so izdali novo verzijo in jo imenovali Visual ROOTS. Ta verzija vključuje vse sodobne možnosti, ki so se pojavile z multimedijo. Tako lahko z OLE (Object Linking and Embedding) vključujemo slikovno gradivo, video posnetke, zvok in podobno. Vse to je moč dodati dosedanjim shranjenim podatkom, ravno tako pa prikazom in pripomočkom za izdajanje posameznih delnih poročil ali obsežne družinske kronike.

CAR TRAJAN IMA KOZJA UŠESA (Zaupnost podatkov)

Peter Hawlina

Bajko s tem naslovom sem bral kot otrok. Ima nekaj različic, vse pa na podoben način povedo, da skrivnosti ni mogoče prikriti, pa če se še tako trudiš.

Pri nekaterih razmišljanjih, ki sem jih podajal v svojih prispevkih v tem biltenu, sem pogosto poudarjal, da izražam svoje lastno, ljubiteljsko mnenje ali odnos do neke obravnavane tematike, da torej ne gre za poznavalsko mnenje. Tokrat moram to še posebej poudariti, da tega mnenja zaradi moje funkcije v društvu in zaradi moje uredniške odgovornosti ne bi pripisovali nobeni od teh dveh funkcij in ga s tem posploševali na vse člane društva. Če za moj osebni pogled! Kadar gre za vprašanje zaupnosti podatkov, pa se pri svojih pogledih lahko sklicujem na teoretično znanje in praktične izkušnje, ki so razvidne iz naslednjega izvlečka iz mojega življenjepisa: po končanem študiju ekonomije sem se zaposlil pri firmi Intertrade, ki je takrat zastopala firmo IBM. Diplomiral sem nekaj let po tem, ko sem področje elektronske obdelave podatkov že dodobra spoznal v IBM-ovem izobraževalnem procesu in v zelo pestri praksi na različnih področjih dela. Diploma je imela naslov Varovanje podatkov pri elektronski obdelavi (ali nekaj takega), bila je odlično ocenjena in sem zanj dobil Prešernovo priznanje. V firmi se je vedelo, da naj bi o varovanju podatkov vedel nekaj več od ostalih, zato sem kmalu dobil nalogo, da pripravim sistem takega varovanja za Ljubljansko banko. Pripravil sem predlog pravilnika in temelje sistema. Oboje je bilo sprejeto in uporabljeno. Prevzel sem tudi naloge strokovnega vodenja programa varovanja informacijskih sredstev kot je to predvideval program, ki ga je firma IBM prakticirala v svoji celotni organiziranosti. Znanje sem na zahtevo posredoval nekaterim zainteresiranim strankam, v našem izobraževalnem centru pa sem razvil triidnevni tečaj, ki so ga obiskovali udeleženci iz vse nekdanje Jugoslavije. Aktivno ali pasivno sem se udeležil nekaterih seminarjev v domovini in tujini. Na to temo sem publiciral več prispevkov. Poleg IBM-ovega programa varovanja, standardov in postopkov sem vsaj od daleč spoznal tudi zakonodajo, ki to področje ureja v različnih državah.

Vsega tega ne pripovedujem zato, ker bi s tem na kogarkoli želel narediti vtis, da o vprašanju varovanja podatkov vem vse. Področje dela je samo izjemoma zanimivo in vznemirljivo, skoraj nikoli ni cenjeno.

S tem delom sem se ukvarjal kakih petnajst let, v začetku kot s stransko dejavnostjo, ki je trajala nekaj dni na mesec, v letu 1989 pa sem bil imenovan za vodjo programa s polnim delovnim časom. Moja štiriletna odsotnost, razpad Jugoslavije in samostojno nastopanje firme IBM na slovenskem trgu je povsem odpravilo potrebo po tovrstnem delu v firmi, kjer sem še vedno zaposlen. S področjem varovanja informacij že več kot pet let nimam skoraj nobenega opravka.

Za poznavalca se imam zlasti zato, ker se moj odnos tako redko ujema s tistim splošnim odnosom, ki ga srečujem v tujini (na zahodu) in še veliko manj s tistim, ki ga srečujem v nekdanji in sedanji domovini. Skoraj dosledno se srečujemo z zastavljanjem poenostavljenih, skoraj bebavih vprašanj z v svoji bebavosti očitnimi vnaprej znanimi odgovori (tudi pri razumnih ljudeh). Zaradi pridihla resnosti, najraje neke usodne kataklizmičnosti lansiranih tem, navadno nasedejo vsi, množica površnežev in tudi peščica razumnih poštenjakov. Resnična vsebina lansiranih tem je postranskega pomena. Resnica nikogar ne zanima, najmanj tiste, ki razširjajo laž, presenetljiv pa je učinek, ki ga prinaša. Sejanje laži neverjetno bogato obrodi. Laž ima res kratke noge, vendar samo v vsakdanjem življenju. Laž, ki se je poslužuje oblast, je tako močna, da lahko resnico potrepnja po ramenu in jo pusti, da prosto teka naokoli (Kaj Munk).

Na kratko moram načeti še en fenomen. Oglejmo si, kdo je tisti, ki seje strah! Pred volitvami so to ceneni (drugačnih tako ni) politiki, ves ostali čas pa birokrati ali z drugimi besedami oblast. Oblast namreč ni tista, ki se nam kaže na zunaj, oblast je birokrat in birokracija, zato je nesmiselno uporabljati idealizirane, nikoli uresničljive pojme, ki jim z eno besedo rečemo demokracija. Tega ni, ni nikoli bilo in nikoli ne bo!

Prav osupljiva pa je preprostost večnega zmagovanja oblasti – birokracije. Nič pretirano se ji ni treba truditi za vzdrževanje svojega položaja. Na zalogi ima neizčrpen arzenal orožja. Na prvem mestu je vedno bilo in bo ostalo sejanje zmede, strahu in neumnosti. Repertoar je poznan. Zasuli nas bodo z onesnaženjem, splavi, oguljenostjo ozonskega plašča, jedrskimi odpadki, toplo gredo, nacionalizmom, najrazličnejšimi žarčenji, ki jih instrumenti niso sposobni izmeriti, če ne omenjamo še vsega drugega, ne nazadnje znanih patoloških

družbenih pojavov kot so razni fer pleji, verige svetega Antona, hare krišne, antropozofi, makrobiotiki, radiestezisti, ISO certifikati, waldorfske šole in kaj vem katera navlaka. Spisek vsakovrstnih sleparjev in sleparij bi bil zares dolg, želel bi, da se podobna navlaka ne bi prijela tudi našega dela.

Še najbolj osupljivo je pri vsem tem prav to, da vsi ti dušebrižniki in preroki svoj uspeh dosegajo s tako lahkoto pri vseh slojih prebivalstva, ko bi že vsak povprečno razmišljujoč človek moral s še večjo lahkoto ugotoviti, da je njihovo početje zlagano ali vsaj nevredno pozornosti in bi morali brez poka počiti vsi ti mehurčki in šesurčki, še preden bi jih kdo opazil.

Še za trenutek nazaj k birokratu. Birokrat je močan, kadar državljana zavrne, ne takrat kadar mu ustreže. Bolj ko stranke zavrača, jih pusti čakati, jih ponižuje in pošilja v prazen tek, večji je. Podobno kot je velik tisti vladar, ki je pobil največ lastnih prebivalcev, ne sovražnikov!

Uvod je bil potreben zato, da omenimo eno od osnovnih in vedno uporabljivih orodij nesposobnih birokratov, kadar je treba pokazati svojo moč. To je najbolj potrebno takrat, ko je birokrat najbolj nesposoben. Sredstvu, ki ga imam v mislih, se reče zaupnost podatkov.

Marsikatera tehnologija je lahkotno prišla od izuma do komercialne uporabe, nič je ni oviralo. Tudi informacijska tehnologija se je kot epidemija širila v poslovnem in neposlovnem svetu. Zanimivo in ilustrativno pa je, da se v upravi ne more uveljaviti, za ostalimi področji močno zaostaja in napredku popušča samo po skrajnih naporih in pritiskih in z veliko zamudo. Našli boste izjeme, vendar praviloma takrat, ko bo tehnologija potrebna za obstoj uprave in oblasti, ne takrat, ko bi služila prebivalstvu.

Vrnimo se k zasebnosti, zaupnosti in podobnim kategorijam. Spet bi lahko posegli po neštetihi primerih iz tujine, ne zmanjka pa nam jih tudi doma. Čotovo vam je še v spominu primer izpred kakih treh, štirih let. Takrat se je slovensko zdravstvo opremilo z večjim številom osebnih računalnikov. Za posel so se potegovali različni ponudniki. Izbran je bil, začuda, najboljši. Poraženci so zagnali vik in krik. Najraje so se poslužili z novo informacijsko tehnologijo neznanansko ogrožene zasebne sfere, češ, naenkrat se bomo znašli razgaljeni pred vsem svetom. Ne tako, kot to počnemo nekoliko bolj množično zadnjih štirideset let na skoraj vseh plažah. V časopisih smo brali naslove v slogu Meta ma siflo, Joža ma splav! Tiste, ki Orwela niso brali, brali pa so ga le redki, je bilo spet

neznansko lahko strašiti z vizijo popolnega obvladovanja "velikega brata", ki vse vidi in vse ve (greh se delati ne sme!). Tisti redki posamezniki, ki pa so prebrali roman 1984, so verjetno takoj posegli še po drugem delu istega Georga Orwela, Živalska Farma. Obe deli sta izjemno poučni, nista pa edini.

Mene osebno prav malo zanima, katera Joža si je izhod iz dejanske ali namišljene stiske iskala s splavom, saj ji najbrž ne morem pomagati, samo izjemoma pa bi me zanimalo če neka konkretna Meta morda nima spolne bolezni. Če se ta informacija ne bi prikrivala, bi spolnih bolezni ne smelo biti ali pa bi bile otročje lahko iztrebljene. V tej smeri nakazano razmišljanje je silno tvegano. Zlahka ga bo kdo razumel po svoje in ga v trenutku povezal s strašljivimi primeri iz ne preveč pozabljene zgodovine. Zavedam se, da je nakazano področje predmet obravnave številnih drugih disciplin, med prve bi vsekakor uvrstil medicino s svojim kodeksom, ki jasno določa zapoved molčečnosti. Zato ne bi želel lastnega pogleda niti temeljiteje razlagati, še manj pa vsiljevati drugim.

Še bi se lahko zadrževal pri znanih primerih zlorabe osebnih podatkov (pravnih in fizičnih oseb) vse do znanega primera razkrivanja vojaške ali državne skrivnosti, kjer je za razkrivanje zločinskega odnosa povampirjene oblasti odgovarjal kaplar in nekateri prejemniki dokumenta št. 2268 (ali nekaj takega), ne pa vojaška organizacija in oblastne strukture.

Skušajmo se po tem dolgem uvodu zamisliti nad tistim, zaradi česar sem se lotil tega pisanja: vprašanjem zaupnosti pri raziskovanju rodovnika.

Lahko smo prav kratki. Tu je zakon! Slovenci imamo zakon, ki ureja varovanje osebnih podatkov, imajo ga tudi nekateri zahodni narodi, pa ne vsi. Zakon je sicer mogoče tolmačiti. Vendar je naš tak, da ga lažje tolmačimo restriktivno. Po skrajno restriktivnem tolmačenju, bi morali vsi javni arhivi postati strogo varovani, podobno kot arhivi vojnih in obveščevalnih služb. V Arhiv Slovenije, Zgodovinski arhiv, škofijske in župnijske arhive, arhive matičnih uradov in vse druge ne bi smel pogledati nihče!

Ker bi bila taka situacija preveč absurdna, se zakon ne izvaja dlakocepsko dosledno. Pogosto se sploh ne izvaja. Glede tega nismo osamljen primer. Odnos do arhivov in osebnih podatkov se sicer spreminja tudi v odvisnosti od značaja naroda. Značaja vzhodnjakov in zahodnjakov nista enaka, čeprav lahko pri obeh ugotovljamo odklone od standardov. Povsod pa bomo ugotovili, da bo

vpogled v arhive najbolj skrbno ovirala tista oblast, ki ima največ razlogov za varovanje oblastnikov. Tu sem se domislil še značilnega primera iz svoje kariere. V nekem računskem centru so svoje čase vodili tudi obdelavo, ki je vsebovala evidenco članov Zveze komunistov. V tem računskem centru je bila to le ena od številnih drugih datotek različnih firm in komitentov. Vodja centra je samo za to datoteko imel stroga navodila za delo in njeno hranjenje. Za izpolnjevanje navodil je naročniku osebno odgovarjal!

Zakon pa varuje ne samo integritete tistih, ki z zakoni niso prišli navzkriž, varuje, začuda, še bolj tiste, ki so ga kršili. Tu spet močneje zahajam na področje pravne stroke, zato ne bom poskušal odgovarjati na vprašanje, ki se mi po tem vsiljuje: ali imamo zakone za varovanje kriminalcev!

Rodoslovci skušamo s pomočjo arhivskih podatkov raziskati svoje poreklo, prednike in včasih sorodnike. Pri tem delu je mogoče raziskavo po krajevnih in časovnih razsežnostih samo izjemoma zožiti in usmeriti na konkreten kraj in datum. Veliko pogosteje moramo prelistati številne vire, da bi z razmeroma majhno verjetnostjo uspeha našli iglo v kopici sena. Tako iskanje je v načelu popolnoma v nasprotju z dikcijo zakona. Ta menda velja celo za obdobje pred devetdesetimi leti, čeprav naj bi bili podatki, ki so starejši od 90 ali 100 let po vzorih iz tujine prosto dostopni.

Če bi torej hoteli biti vestni, zakon spoštuječi državljani, bi se morali odpovedati kakršnemukoli obiskovanju arhivov! S tem bi se tudi skoraj povsem odpovedali rodoslovnim raziskavam. Enako bi sicer moralo veljati za vse in vsakogar, ne samo za nas ljubitelje. Zakaj naj bi bili strokovnjaki z akademskimi naslovi izjema!

Po drugi strani pa vemo, da je velik del naših arhivov že desetletja preslikan na mikrofilm in shranjen na različnih mestih tudi v tujini. Res ni tako preprosto obiskovati teh arhivov, res pa je tudi, da se nam ti arhivi z razvojem tehnologije nezadržno bližajo. Nekateri podatki so nam prek računalniških mrež dostopni že danes, razvoj pa nakazuje pospešeno približevanje in razširjanje.

Naj na hitro končam, čeprav sem problematiko bolj nakazoval in do nje izrazil svoj in svojski alternativen odnos, ki bi ga povzel: Kaj mi mar ušesa carja Trajana, njegov oče in njegova mati, pa če bi se tudi izkazalo, da je bil moj prednik.

KNJIŽNI FONDI NUK-a S PODROČJA RODOSLOVJA

Nenad Novaković

NUK (NUK = Slovenska Narodna in umetnostna knjižnica) hrani precejšnje število del s področja rodoslovja. Največji del tega je v knjižni zbirki, od katerih so nekatera dela namenjena samo uporabi v čitalnici, druga pa si je mogoče izposoditi tudi na dom. Nekatera dela s področja rodoslovja pa NUK hrani v okviru rokopisnega oddelka, v katerem je tudi potekalo predavanje, Vodja rokopisnega oddelka, g. Člavan nam je na kratko predstavil NUK in rokopisni oddelek ter pokazal veliki stenski rodovnik dr. Franceta Prešerna. V rokopisnem oddelku pa hranijo tudi zbirke listin in rodovnikov za nekatere druge rodbine s področja Slovenije, npr. za barone Codelli.

Iz knjižne zbirke NUK-a s področja rodoslovja je (za raziskovalca vladarskih in plemiških rodbin) najpomembnejši tako imenovani gothski almanah, imenovan tako po mestu izhajanja – Gotha v Tiringiji (ZRN). Gothskih almanahov je bilo več vrst, izhajali so pa letno:

(1) Almanach de Gotha

Izhajal je v francoskem jeziku od konca 18. stoletja do 2. svetovne vojne. V začetku je obravnaval le vladarske rodbine, med katere je všteval tudi vladarske rodbine tistih držav, ki so tvorile Sveto rimsko cesarstvo. V prvi polovici 19. stoletja doživi almanah prvo spremembo vsled drugačne politične ureditve v srednji Evropi. Razdeljen je na dva dela, od katerih prvi vsebuje vladarske rodbine vseh evropskih držav, med katere so štete tudi tiste nemške države, ki so po dunajskem kongresu ohranile samostojnost v okviru nemške zveze. V drugem delu so knežje in grofovske rodbine, ki so pred novo ureditvijo imele državna ozemlja neposredno v okviru Svetega rimskega cesarstva in jim je bila priznana pravica enakorodnosti z vladarskimi rodbinami. Nadaljnjo spremembo je almanah doživel v drugi polovici 19. stoletja, ko pridobi tretji del. V tem so knežje rodbine, ki niso nikoli bile suverene, gre pa predvsem za rodbine iz Nemčije, Avstrije, Anglije, Francije, Rusije in Španije. V začetku 20. stoletja dobi prvi del almanaha pododdelek, v katerem so vladarske rodbine nekaterih izvenevropskih držav.

(2) Gothaisches Hof-Calendar

Izhajal je v nemškem jeziku od leta 1765 do 2. svetovne vojne. Vsebina, razvoj, spremembe in delitve so bile pri tem almanahu podobne kot pri prejšnjem. Razlika je v tem, da Hof-Calendar (tako je zapisano na poznejših letnikih) ni vseboval vladarskih rodbin izvenevropskih držav, tretji del pa je bil v zadnjih letnikih razdeljen na dela (A) in (B). V (A) delu so bile neenakorodne knežje rodbine s področja Nemčije in Avstrije, v delu (B) pa iz drugih evropskih držav.

(3) Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Gräflichen Häusern

Izhajal je v nemškem jeziku od leta 1829 do 2. svetovne vojne. Vseboval je grofovske rodbine, ki niso nikoli bile suverene in so imele grofovski naslov podeljen v okviru Svetega rimskega cesarja ali pozneje v okviru Nemčije oziroma držav članic nemške zveze ali v okviru Avstrije oziroma Avstro-Ogrske. V tem almanahu je nekaj takih rodbin, ki jim je grofovski naslov podelil vladar katere izmed naštetih držav, niso pa imele prebivališča v tej državi. Take rodbine so z leti začeli izpuščati iz prikazov posameznih letnikov, nekatere so pa popolnoma nehali objavljati.

(4) Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häusern

Izhajal je v nemškem jeziku od leta 1850 (letnik 1853 je tretja številka, vendar v enem od predhodnih let ni bilo izdaje) do 2. svetovne vojne. Vseboval je baronske rodbine iz Nemčije in Avstrije, oziroma iz avstrijske polovice Avstro-Ogrske.

(5)

Podoben almanah je pred samim koncem začela izdajati tudi Avstro-Ogrska, vendar ga ne moremo imenovati gothski almanah, ker ni izhajal v Gothi temveč na Dunaju. Vseboval je nekatere plemiške netitularizirane rodbine iz Avstro-Ogrske, žal pa ima NUK od tega almanaha samo dva izvoda.

Prikazi rodbinskih stanj so podobni v vseh zgoraj naštetih almanahih. Za naslovom članka, ki je ponavadi ime države ali glavni plemiški naslov rodbine (v primeru, da je bilo več naslovov) sledi v oklepaju označba rodbine ali priimek (pri Bavarski npr. Wittelsbach, pri škotski vojvodski rodbini Atholl pa Stewart-Murray). Temu sledi kratek pregled zgodovine rodbine – delitve in

združevanja ali osvajanja pri vladarskih rodbinah, podelitve naslovov pri nevladarskih rodbinah, pomembnejša dedovanja ozemelj ali naslovov, razvoj grba in podobno. Sledi glavni del, prikaz rodbinskega stanja za zadevno leto. Pri tem je potrebno opozoriti, da so podatki vedno eno leto starejši, ker je almanah za npr. letnik 1903 bilo potrebno pripraviti že prejšnje leto in se je tiskal od septembra do novembra 1902. Prikaz se začne s trenutnim vladarjem oziroma glavo rodbine, naštevajo se naslovi, ki jih nosi, potem se navajajo rojstni podatki, podatki o starših, funkcije, članstvo v viteških redovih in podobno. Temu sledijo podatki o poroki in o zakoncu, nakar se naštevajo otroci po vrstnem redu rojstev s podatki o njihovih porokah in pri sinovih s podatki o njihovih otrocih in tako naprej, dokler so potomci v moški liniji. Ko je konec potomstva se podajajo podatki o bratih in sestrah, o njihovih porokah in o potomstvu bratov v moški liniji. Hčere, sestre, tete... se navajajo do svoje smrti in še v enem letniku po smrti, nakar jih je moč najti le še pri drugi rodbini, v katero so bile poročene in so zapustile potomstvo. Sinovi, bratje, strici... se objavljajo po svoji smrti, dokler je še živ kdo izmed njihovih potomcev, če so brez potomcev pa dokler je še živa vdova, v kolikor so bili poročeni. V ostalih primerih se objavijo še v enem letniku po smrti, potem pa jih ni več mogoče najti v almanahu. Izjemo so predstavljal tisti, ki so padli v 1. svetovni vojni na strani Nemčije ali Avstro-Ogrske.

Pomemben fond s področja rodoslovja predstavljajo tudi zbirke strokovnih revij oziroma časopisov s področja rodoslovja. To so:

- Monatsblatt der Heraldisch Gesellschaft "Adler", ki je izhajal je v letih 1881-1891,
- Jahrbuch der K. und K. Heraldisch Gesellschaft "Adler", Neue Folge, 1891 naprej
- Heraldisch-Genalogisches Zeitschrift, od leta 1871 naprej.

Pomembno delo s področja francoske genealogije je l'Histoire Généalogique des Pairs de France, obsegajoče dvanajst obširnih tomov z genealogijami številnih francoskih plemiških rodbin, v prvem tomu pa je podrobna genealogija vladarskih rodbin Merovingov, Karolingov in Capetingov.

NUK hrani tudi eno izmed najlepših del s področja rodoslovja in grboslovja, to je tri tome obsegajoča genealogija knežje rodbine Thurn-Taxis z vsemi svojimi vejami, sorodniki po ženah in materah in z genealogijami nekaterih drugih plemiških rodbin z imenom Thurn, za katere so takrat zmotno mislili, da so skupnega porekla s Thurn-Taxisi. Knjiga je iz začetka 18. stoletja, tiskana v Bruslju.

IZ RODOSLOVNIH VIROV

ing. Janez Šmitek

Meni rodoslovje ni nekakšen larpurlartizem – znanost zaradi znanosti, umetnost zaradi umetnosti, v rodovnikih zasledujem zanimive primere iz področja sociologije in posebej še iz gospodarske in kulturne zgodovine. Rodoslovni viri so govorjeni in zapisani, govorjeni po spominu ne sežejo daleč, več dam na zapisane. Kot zapisani viri služijo poleg glavnih (matične knjige) razni imenski sezname, pa tudi posamezna imena, ki jih poskušam urediti v medsebojne odnose (identifikacija – klasifikacija).

Župnijski uradi so bili poleg civilnih ustanov dolga stoletja glavni centri pisane besede; razen osebnih podatkov po matičnih knjigah vsebujejo zanimivosti o krajevnih dogodkih in ljudeh. V matrikulah se med cerkveno življenje faranov prepletajo posvetne zgodbe, v cerkvenih urbarjih dobimo številne podatke o gospodarskih dejavnostih, pri nas v Kropi največ s področja železarstva. Zlasti nazorno je prikazana doba župnikovanja Primoža Rabiča (1762-1775) in Andreja Slamnika (1775- 817). Iz te dobe so podatki o najemni za cerkvene sedeže. Ker so iz rodovnikov poznani takratni fužinarji in žebjarji, nam spisek po klopeh in sedežih predstavi celo galerijo mož in žena po pomembnosti in gospodarski moči. Sedeži so z dedovanjem prehajali iz generacije v generacijo, s prodajo iz roda v rod. Za lastniške sedeže so plačevali letno pristojbino po 4 krajcarje, sedeže so nekateri oddajali na hipoteko.

Ob koncu fužin (1890) je imela farna cerkev pri Zgornji fužini 2, pri Spodnji fužini 1, kapelica pa pri Spodnji fužini 1 fužinski delež, ki so jih oddajali v najem. Posebna lastniška oblika so bili fidejkomisni fužinski dnevi: dne 22.5.1724 je Jurij Omotta, vikar v Podbrezjah, prepustil svaku Juriju Korberju kot fidejkomis, ki naj pripada vedno najstarejšemu članu rodu, dva dneva Zgornje Fužine; v Korberjevem rodu se sledita do konca fužine.

Po matičnih knjigah zbiram podatke o poklicih, o stanovanjskih in lastniških razmerjih, kdo je bil "hišar" in kdo "gostač". V Kropi so bile menjave stanovanj zelo pogoste; če se je v eni družini omožilo več hčera, so lahko zapustile dom iz različnih hiš. Povprečno se je večina hišnih lastnikov v sto letih zamenjala dvakrat, v zadnjih dveh stoletjih je samo pri eni hiši ostal prvotni rod (Petrač, Kropa 22).

V arhivu Kovaškega muzeja je droben šolski zvezek – seznam samoprispevkov (moški po 10, ženske po 5 krajcarjev), brez navedbe datuma in namena. Iz znanih rodovnikov sem ugotovil, kdo je takrat še živel, to je bilo leta 1865, ko so pri kapelici naredili novo streho in popravili zvonik. Zanimalo me je, kdo je takrat živel v moji rojstni hiši – Kropa 97. Tu je bilo 32 ljudi (13 družinskih imen), od teh 8 otrok. Danes (november 1995) tu živita dve sorodnici v skupni starosti 178 let.

Iz rodoslovja še korak v etimologijo:

- Radovljiški urbar 1579, list 453 in 454: desetina na Gorici – Florian Artl, Jakob in Bastijan Aertl, Benedict Oertl, podložniki gospe Apfalter in cerkve v Lescah.
- Müllner (Geschichte des Eisens, str 373): Ertzapfen am Wallbaume des Wasserrades = pamola, mataroga.
- Režijska knjiga kroparske Spodnje fužine (1861-1892): vsako leto večkrat "ertlversperen" – 25 do 50 krajcarjev.

Ertl je torej element prenosa rotacijskega gibanja vretena vodnega kolesa na toporišče fužinarskega kladiva.

Čez 50 let bo mogoče kakšna parlamentarna komisija raziskovala krivice, povzročene Kroparjem in Kamnogoričanom ob "nacionalizaciji" (podružbljanje = socializacija!) Zadruga leta 1947 in leta 1991 ob "podržavljanju" (etatizaciji) Plamena. Naša naloga je, da ji ohranimo gradivo za dokazovanje zakonitih pravic dedovanja po 284 članih Zadruga in 500 delavcih Plamena.

UVOD V RODOSLOVJE ZA MLADE LJUDI

dr. Andrej Vovko

Preden začnete prebirati moj prispevek vam dolgujem uvodno pojasnilo. Tekst je nastal kot uvodni tekst v Veselo šolo, objavljeno v 15. številki (15. december 1995) Pisanega lista oziroma PILA; ki ima naslov Izbrskajte svoje korenine. Za objavo v omenjeni mladinski reviji nekoliko skrajšan, pred vami pa je v Drevesih celotni originalni tekst, ki je bil sicer namenjen mlajšim, osnovnošolskim bralcem in seveda umerjen na njihovo velikost. Mislim, da je bila misel urednice Vesele šole ge. Darje Butina približati rodoslovje mlajšim zelo posrečena in hvalevredna. Vesel bom, če bo pričujoči tekst vsaj s kakšnim svojim delom lahko kaj povedal tudi bralcem Dreves.

Pred leti je bil v svoji domovini in širom po svetu, tudi pri nas, zelo popularen ameriški črnski pisatelj, ki je z veliko mero zavzetosti in vztrajnosti dolga leta raziskoval svoje prednike in se skozi njihove generacije prebil vse do daljnega prednika, ki so ga v Afriki ugrabili lovci na sužnje ter ga z ladjo pripeljali v Severno Ameriko. V Afriki je uspel izbrskati celo njegovo originalno ime: Kunta Kinte. Svoje iskanje je opisal v knjigi, ki je čez noč postala uspešnica in ki jo je zelo primerno poimenoval Korenine. Po knjigi so posneli zelo priljubljeno televizijsko nadaljevanko, ki smo jo tudi v Sloveniji zelo radi gledali. Po knjigi in nadaljevanki se je zlasti v ZDA zelo povečalo raziskovanje družinskih korenin, posebno v takih državah, kot so to Združene države Amerike, kjer veliko večino prebivalstva sestavljajo bolj ali manj "sveži" priseljenci.

Najbrž se spomnite, da še ni dolgo tega, kar sta Slovenijo obiskala najprej ameriški astronom Ron Šega, ki je našel svojo "Afriko" v Loškem potoku in poslanec ameriškega kongresa James Oberstar, katerega korenine izvirajo iz okolice dolenske Ribnice. Takih Šeg in Oberstarjev pa je v ZDA še zelo veliko, saj ocenjujejo, da je v tej državi do tristo tisoč ljudi, katerih rod izvira iz Slovenije. Velika večina med njimi ne razume več slovenščine, razen mogoče nekaj besed, vendar pa ima v večji ali manjši meri v sebi še bolj ali manj močan

spomin na deželo svojih prednikov. Seveda pa naši izseljenci ne živijo samo v ZDA, najdemo jih takorekoč povsod po svetu, nekje v večjem, drugje v manjšem številu, po zahodni Evropi, v Argentini, Kanadi, Avstraliji, Braziliji in še mnogokje. Zlasti naši rojaki v Argentini, ki so se izselili po koncu II. svetovne vojne iz političnih razlogov, ker se niso hoteli sprijazniti s takratnim režimom, so najbolj od vseh naših izseljencev ohranili slovenski jezik in kulturo. Značilno za veliko večino teh naših izseljencev je, da hočejo ohraniti spomin na svoje družinske korenine in da si jih zelo prizadevajo kar najbolje in natančneje raziskati. Je tudi vas že kdaj zamikalo, da bi se podobno kot ameriški pisatelj in vsi ti naši slovenski izseljenci raziskali svoj rod in mogoče celo kdaj napisali tudi svoje lastne, verjetno nekoliko manj dramatične "Korenine"? Ste kaj razmišljali o svojih prednikih? Veste, kdaj in kje so se rodili vaši babici in vaša dedka?

Ste se kdaj vprašali, kako se je pisala vaša prababica, kje se je rodil vaš praded, koliko bratov in sestra je imel vaš stari oče, kaj so bili po poklicu? Takih in podobnih vprašanj je za zvrhan koš.

Če ste se odločili, da boste našli odgovore na taka vprašanja, je najbolje da se odločite za pot nazaj v zgodovino po svojem lastnem družinskem drevesu, je Po vsej verjetnosti bo vaš najbolj logični in najlažji prvi korak ta, da o svojih prednikih zaslišite najprej svoje starše, nato pa pobarate še svoje stare starše in druge sorodnike. Pri tem se lahko opirate tako na ustne podatke, kot tudi na rojstne, krstne, poročne in podobne dokumente, ki jih (najbrž) hranite v družinskem priročnem arhivu.

Po zakonih verjetnosti je skoraj v vsakem širšem sorodstvu kdo, ki ima dober spomin ali mu lov na prednike še posebno ustreza in je tako bolj ali manj popoln živi leksikon. Ta naj bo vaša dragocena informacijska pisarna.

Mogoče se vam bo naslednji nasvet zdel nekoliko v stilu filmskih grozljivk: oglejte si nagrobnike svojih prednikov in prepisite imena, priimke, datume rojstev in smrti. Lepo priložnost zato imate posebno v času okoli Vseh svetih oziroma Dneva mrtvih 1. novembra, ki se zadržujemo na pokopališčih več časa kot običajno.

Moram vam priznati, da sem sam najboljši dokaz za pravilnost pregovora o tem, da sta kovačeva kobila in čevljarjeva žena vedno bosí. Čeprav sem zgodovinar in bi moral biti tako naravnost vzorno vztrajen v iskanju svojih

lastnih korenin, v primerjavi z resničnimi rodoslovnimi stezosledci nisem prišel posebno daleč: zgolj do linije svojih prapradedov in praprababic. V svoje opravičilo naj navedem par opravičil. Pri tem svojem raziskovalnem pohodu sem se opiral samo na lastni družinski leksikon (svojo mamo) in družinski arhiv. Nisem hotel namreč vznemirjati svojih poklicnih kolegov-arhivistov, ki imajo takih iskalcev prednikov pogosto čez glavo.

No kakorkoli že, uspelo mi je izkopati saj nekaj stopinj nazaj v preteklost in to predvsem po mamini liniji. Ta veja mojih prednikov sega na Primorsko, v Kred pri Kobaridu, kjer je bil rojen moj dedek pesnik in pisatelj dr. Joža Lovrenčič in v Kanal ob Soči, kjer se je rodila moja stara mama Antonietta Manzoni. Naslednja stopnja v zgodovino pa je bila še bolj pisana in to po zaslugi staršev moje babice, ki sta se našla kar v Dubrovniku, od koder so bili Jelčići, rodbina moje prababice, pri tem pa je pradedov rod izviral iz istrskega Labina, v njem pa se je vsaj po priimkih sodeč pretakala tako italijanska kot hrvaška kri. Svoje prednike po očetovi strani sem do sedaj lovil nekoliko manj uspešno, saj se mi je po "zaslugi" zame neugodnih selitev in dedovanj izmuznil ta del družinskega arhiva. Zaupam vam lahko le, da je družina Vovko med starejšimi ljubljanskimi družinami, saj je bil Ljubljčan že moj praded, ki je bil v službi pri znanem slovenskem rodoljubu in podobno znanem pivovarju Kozlerju (predniku današnjega Uniona), da izvira njegov rod iz okolice Novega mesta, da je del rodu svoje korenine pogнал v okolici Litije ter da izvira rod babice po očetovi strani iz Kamnika. Kot vse običajne slovenske rodovine je tudi moj rod "prispeval" nekaj izseljencev. Na začetku tega stoletja smo dobili "pravo izseljenko" resnično teto iz Amerike (izselila se je v ameriško Ljubljano Cleveland) in "notranja izseljenca" stara strica, ki sta se potopila v narodnostni vrtinec vele mestne prestolnice Dunaja ("notranja" pač zato, ker je smo bili z Dunajem takrat v isti državi Avstro-Ogrski). Po drugi svetovni vojni smo v moji najbližji rodbini po zaslugi takratnih tragičnih in krvavih časov dobili še nekaj izseljencev: moj oče je živel in umrl v kanadskem Torontu, stric v Buenos Airesu, teta v New Yorku. V ZDA in Argentini odraščajo otroci mojih ameriških bratrancev in sestričen in, kot mi je znano, bolj malo razumejo slovensko.

Vsega tega vam seveda ne pravim zato, da bi se bahal s svojimi predniki, ampak ker sem prepričan, da so podobno pisane tudi vaše rodbine. Če bi se bahal na tak način, bi bil podoben tistemu nadutemu angleškemu plemiču, ki je počel prav to in dobil zaslužen plačilo. Nek zelo duhovit znanec, ki mu je bilo do vrha dovolj plemičevega bahanja, mu je lepo zabelil: "Spominjate me na

krompir. Tako kot pri tem sadežu je vse, kar je pri vas kaj vrednega, pod zemljo." Prav tako vam ne ponujam za vzor tistih, ki so po padcu prejšnjega režima, kjer so seveda poudarjali svoje delavsko "razredno" poreklo, naenkrat z veliko vnemo začeli raziskovati svoje prednike v upanju, da bodo med njimi odkrili kaj "plave" plemiške krvi. Če že hočete zgodovinski vzor, vam raje priporočim slavnega francoskega cesarja Napoleona, katerega rod je izhajal iz malega korziškega plemstva. Po zaslugi francoske meščanske revolucije, ki je temeljito premešala prebivalstvo Francije in omogočila družbeno napredovanje tudi pripadnikom nižjih družbenih slojev, je Napoleon najprej naredil kariero kot uspešen vojskovodja v francoski revolucionarni vojski, nato pa kot državni voditelj – konzul, dosmrtni konzul in končno cesar. Kot cesar je moral seveda poskrbeti za prestolonaslednika in ker njegova prva žena ni mogla več imeti otrok, se je ločil in poročil "na visoko" – s hčerko avstrijskega cesarja Franca iz rodbine Habsburžanov, ene najstarejših in najslavnejših evropskih plemiških družin, katere začetnik je bil znani plemič iz sedanje Švice Rudolf. Napoleonovemu cesarskemu tastu je bilo že zaradi ugleda njegove rodbine veliko do tega, da bi Napoleonu "izboljšal" prednike. Tako se je lotil tega, kar vam priporočam: izkopavanja Napolenovih rodbinskih korenin. Ker je bil pač cesar, se tega ni lotil sam, ampak je iskanje zaukazal za to usposobljenim strokovnjakom. Tako iskanje ni nič nenavadnega tudi v naših časih. Tako ste lahko nedavno tega brali, da naj bi bivšemu načelniku generalštaba ZDA ameriškega generala Colina Powella, najresnejšega kandidata za prvega črnkega predsednika te države, katerega rod izhaja iz bivše britanske kolonije Jamaike, našli skupne prednike celo z britansko kraljico Elizabeto. No, strokovnjaki cesarja Franca so se pač potrudili in tudi Napoleonu izvrtali podobne sorodstvene povezave. Ko so s svojimi izsledki seznanili Napoleona, je ta odrezal: "Hvala, raje sem Rudolf svojega rodu".

Naj vam na koncu ponovim, da sem vam svoje skromne poskuse rodoslovnih raziskav posredoval predvsem zato, da bi vas spodbudil k vašemu lastnemu iskanju. Pri tem vam iskreno želim, da bi me pri njih presegli. Temeljitejše strokovne napotke boste našli v ustrezni strokovni literaturi, bolj vneti med vami pa se boste prej ali slej včlanili v kako ustrezno društvo, kar vam bo nedvomno pomagalo pri vašem iskanju. Tako je n. pr. Slovensko rodoslovno društvo s sedežem v Škofji Loki, ki izdaja tudi svoje glasilo Drevesa, v katerem lahko preberete marsikaj koristnega. Mogoče boste vprašali, zakaj Drevesa. Že zelo star način risanja rodovnikov je, da jih upodobijo kot drevesa z vedno bolj košato in razvejano krošnjo. Vsaka veja drevesa predstavlja eno linijo rodovnika, vedno bolj košato pa je preprosto zato, ker se število prednikov pač

z vsakim naslednjim starejšim kolenom podvoji: dva starša, štiri stari starši, osem prastaršev, šestnajst praprastaršev in tako dalje do Adama in Eve...

Preden gremo narazen pa naj vam še enkrat položim na srce, da glavnino svojega detektivskega iskanja prednikov vsekakor opravite sami in da z njim kar najmanj obremenjujete moje kolege v arhivih. Ko se že odpravite k njim, naj vam bo popolnoma jasno, koga in kje iščete. Sicer pa le pogumno na pot k svojim koreninam!

BITI SLOVENSKE KRVI BODI SLOVENCU V PONOS?

2. del

Johan Galjot

V prvem delu sem skušal razložiti besede: kri, vsi sinovi (hčere), Slovenci (Slovenke, Slovenija). V drugem delu tega pisanja skušam smiselno razčleniti še besedi ponos in ognjišče (ozemlje, obseg države). Te pojme sem povzel iz naslovnega in nekaterih drugih gesel narodovih buditeljev. Navedel sem npr. Hajd na tabor, na bojišče, tam si braniš rod, ognjišče, Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

PONOS. Na svoje slovenstvo nisem pretirano ponosen, samo po sebi se mi ne zdi nič posebnega, tega dejstva ne čutim kot kakšno posebno milost. Nobenega veselja in ponosa ne čutim ob pomisli na možnost, da bi za domovino daroval "srce, življenje in dušo" posebno še, če bi domovina kaj takega zahtevala od mene skozi ukaze obrambnega ministra; tovrstne patetične izjave, govornice, domačijska osladnost in podobna navlaka mi gredo bolj kot ne, na živce. S svojo domovino sicer čisto zložno shajam, nisem je imel nikdar namena menjati in je, kot kaže, tudi ne bom. Tudi če bi imel na voljo "vse kraje, kar jih strop neba prekriva", bi se verjetno ne ločil od nje. Rodovna pripadnost je pri takih konšatacijah gotovo pomembna, a gre pri vsej stvari vendarle še za nekaj več. To je tisto, kar tujci zaznavajo, ko zatrjujejo, da jim je Slovenija všeč, pa ne znajo opredeliti zakaj. Življenje v Sloveniji jim je všeč, ker je moja domovina (še) slaba. Ali če parafraziram sintagmo Petra Hawline: "Slovenija bo dobra, dokler bo slaba!" Besedi "dobro" ali "slabo" ne gre razumevati v njunih najbolj neposrednih pomenih, temveč v relativnostnih pomenskih pregibih. V mislih imam predvsem mejna pomenska območja obeh besed, kjer kompleksna opredelitev ene besede prehaja v drugo.

Velika večina mojih rojakov razumeva Slovenijo kot slabo, radi bi jo razvili, modernizirali in na vse mogoče načine popravili. Ko bi vse to postorili, bi se jim zdela boljša in nazadnje verjetno celo dobra. V ta namen bi ponosno križem kražem razpeljali vse mogoče ceste in avtoceste, zaježili in regulirali bi vse vode

in vodotoke, polja bi pozidali z mogočnimi industrijskimi obrati, delovno silo bi zbrali z vseh koncev in krajev in bi zanjo pozidali brezkončna stanovanjska naselja, vse skupaj bi povezovala nedoločljiva infrastruktura, na vsak vogal bi namestili kakšen računalnik ali vsaj monitor. Vizija take Slovenije je, tako se zdi, mojim rojakom simpatična, prijetna, dobra ali tako nekako. Na tako Slovenijo bi bili ponosni. Osebno nimam takih občutkov, moja domovina se mi zdi dovolj dobra že kar taka, kakršna je. Tako se mi je naredila že omenjena pomenska ambivalenca besed "dobro" in "slabo", ko je dobro, takrat, ko je slabo in obratno.

Moji rojaki se ob različnih priložnostih zaklinjajo, da so ponosni na svojo domovino. Včasih koga od njih vprašam, kaj da je vzrok njihovem ponosu. Ponavadi vprašanja niso posebno veseli in odvrnejo, da so ponosni na svojo domovino "kar tako". Vrtam vanje in jih vprašam, kaj pomeni izraz "kar tako". Tisti, ki se jim še ljubi pogovarjati z menoj, se zamislijo in rečejo: imamo lepo naravo, slavno zgodovino, Slovenci da naj bi bili kremeniti ljudje ... Čez čas nekateri dodajo: imamo slavne pesnike, pisatelje, pa slikarje, kiparje, športnike, znanstvenike, glasbenike... ob tem dodajajo in naštevajo: Triglav Postojnska jama, vinogradi, ... Prešeren, Cankar, Trubar, Valvasor, Ressel, Kosovel, Jakopič, Jaki, Ježek, Križaj, Košir, Bilač, Fornezzi, Avseniki, Šraufciger, Auer.... Pri teh zadnjih imenih se nekoliko zamislijo in rečejo, da morda nanje mogoče vendarle ne kaže biti posebno ponosen, čeprav so jim zelo pri srcu.

Morda je treba nekaj pripomb o tem, kaj naj bi bil standarden občutek ponosa. V vsakdanjem okolju je ponos razmeroma lahko opredeljiv in določljiv. Izrazi se s primerjalnimi razmerji v okoljih kot na primer: dete s poslušom igra harmoniko v lokalni glasbeni šoli. To je lahko čisto soliden vzrok za občutek ponosa pri roditeljih. Sosed ima velik avto in je nanj ponosen. Tudi ta ponos je čisto trivialen in ne potrebuje posebne razlage. Ljudje so ponosni na lepo urejen vrt in cvetoče rože. Ponosni so, ker ne pijejo alkoholnih pijač, ne kade, ne ... Drugi so ponosni, ker to in še kaj drugega delajo. Nekateri so ponosni, ker nimajo nikoli časa. Tudi dolga potovanja in počitnice v eksotičnih krajih so lahko vzrok za ponos. Naštevaju zlepa ni konca. Skupna vsem tem opisom ponosa je vezanost na razmeroma ozko okolje; že v okviru večjega naselja postane občutek ponosa brezpredmeten in brez pomena.

Če nekdo trdi, da je ponosen, ker je Slovenec, potem je ta občutek utemeljen le v primerjavi z enakovrednimi strukturami v okolici – z bližnjimi državnimi in narodnostnimi entitetami. Za nas je to Evropa, bolj zahodna kot ostala, Severna Amerika in deloma Japonska.

Narava. Na naravo je težko biti ponosen, saj se je naredila sama od sebe – Triglav, Smrekovec, Postojnska jama, Škocjanske jame, Dolenjsko gričevje itd. Nekatere dele narave smo v preteklosti zgledno poselili in kultivirali, kot na primer: Čoriška brda, Vipavsko dolino, Savinjsko dolino, Slovenske gorice, Ljubljansko barje ... Za mene je najlepša Vipavska dolina, pogled, kakor se razodene s Cola je za moje vedenje in poznavanje naše domovine edinstven. Če bi bili Slovenci na svojo deželo in njeno podobo v resnici ponosni, je ne bi prepuščali prometni in infrastrukturni stihiji: skratka, skozi in po sredi Vipavske doline ne bi gradili avtoceste. Ponosni bi bili lahko na to, da še imamo lepo domovino v primerjavi z Italijo, Romunijo, Nemčijo itd. Če bi bili na podobo naše domovine ponosni, je ne bi smetili na vse mogoče načine, ne bi parkirali svojih vozil na zelenicah in pločnikih in kajjastvemkajševse.

Slavna zgodovina. Slovenci nimamo slavne zgodovine. Mene to ne vznemirja, čisto dobro se počutim brez slavne zgodovine. Slavna zgodovina je pogosto polna nečednosti, pobojev, spletk, intrig ..., na zbirko akcij, na katere je le težko biti ponosen ... Se mi pa zdi neprimerno in brez smisla primerjati naše Korošca, Kučana ali Koclja z Ludvikom XIV, Henrikom VIII, Friderikom Velikim, Katarino Veliko, Sulejmanom Veličastnim, Cezarjem, Disraelijem, Francem Jožefom ... Tvorci naše zgodovine so mogoče čisto simpatične osebnosti, njihov pomen za slovensko zgodovino je najbrž nesporen, biti nanje ponosen v nekih širših razsežnostih pa je za moje razumevanje ponosa stvar neizenačenih meril in miselne šlamparije.

Slovenski pesniki, pisatelji, znanstveniki, filozofi, glasbeniki, arhitekti, igralci ... Osebnost zelo cenim mnoge izmed njih. Dosežki nekaterih posameznikov so verjetno primerljivi s svetovnimi, za nekatere, posebno živeče, pogosto pripominjamo, da "imajo mednarodno reputacijo".

Večkrat vzamem v roke kak leksikon, enciklopedijo ali podobne knjige različnih provenienc, največ ameriške, angleške, francoske, nemške, avstrijske, italijanske, ruske in češke. V angloameriških publikacijah le s težavo najdem slovensko ime, Francozi so nam nekoliko bolj naklonjeni. Precej več pozornosti nam naklonijo Nemci in Avstrijci. Že leta 1896 je mogoče v *Kleine Brockhaus* leksikonu najti Prešernovo ime. v *Crosse Brockhausu* iz leta 1912 ga ni. Itd. V ruskih izdajah smo razmeroma dobro zastopani, v čeških še bolj. Kljub vsemu je vtis precej klaveren. Številčno razmerje med Slovenci in narodi, ki jih omenjam, je nekako 1:10 do 1:100. Naša zastopanost v omenjenih publikacijah, ki so lahko merilo

za primerjalni občutek ponosa, niti približno ni v skladu z omenjenimi razmerji. Za primer navajam našo zastopanost v francoskem velikem Laroussu, ki obsega 10 debelih knjig. Samostojna gesla imajo tile Slovenci: Cankar, Čallus, Jakac, Jakopič, Kardelj, Korošec, Plečnik, Prešeren, Trubar in Tito.

Vpogled v znamenito Britansko enciklopedijo mi je skozi računalnik omogočil prijatelj. V tej publikaciji imajo samostojna gesla tile Slovenci: Cankar, Čallus, Prešeren, Adamič L., Korošec, Kardelj, Čallus, Hohenwart, Cobenzl, Hugo Wolf, Tito.

S Slovenijo naj bi bil po istem viru povezan tudi nek "Jerome, Saint". Iz pojasnil se je izkazalo, da gre za krščanskega svetnika Hieronima. Dodano je tudi tole pojasnilo: "Rojen okrog leta 347 v Stridonu, Dalmacija. Blizu nekdanjega Stridona stoji sedaj moderna Ljubljana". (!) Če Britanski enciklopediji pridodamo venetsko teorijo o poreklu Slovencev, venetskega konja in njegove zagovornike, vse skupaj dobro premešamo in pretresemo, lahko mirne duše proglasimo sv. Hieronima, ki je bil n.b. izjemna osebnost, za Slovence. Skratka: v preglednih publikacijah po svetu nismo posebno dobro zastopani. S primerjalnim ponosom na osnovi teh podatkov ne pridemo posebno daleč. Ostane torej le še ponos "kar tako". Ta je nedefiniran, neizmerljiv in zato po svoje neuničljiv, večer.

OGNJIŠČE (ozemlje, teritorij, meja). To besedo je v pesništvu Jovana Vesela Koseskega mogoče razumevati dobesedno, čeprav kontekst njene rabe daje slutiti, da je imel v mislih ozemeljski obseg Slovenije v skladu s takrat znanim političnim programom "Zedinjene Slovenije". Glavni akterji tega gibanja so želeli združiti "vse slovenske dežele" v enotno politično, kulturno in gospodarsko celoto, četudi v okrilju avstroogrske habsburške monarhije.

Nekateri moji bojevitejši in bolj vročekrvno nastrojeni rojaki si želijo ozemeljsko večjo Slovenijo. Pri tem se sklicujejo na "zgodovinske razloge"; zavzemajo se za "pravične meje"; meje, da naj bi bile take, da bi omogočale vsakršen, posebno gospodarski razcvet naše dežele, včasih bi se morale formirati po starih katastrskih mejah; na pomoč kličejo meje Ilirskih provinc in Koslerjev zemljevid "Kranjske in sosednjih pokrajin".

Zgodovinski vidik. Po tem načelu bi morala Slovenija obsegati vsa tista ozemlja, ki so kdaj pripadala kakšni slovenski državi. V mislih imajo

zgodovinsko precej megleno Veliko Karantanijo od Benetk do Dunaja in predmestja Budimpešte, verjetno tudi Istro v celoti in vsaj še del Hrvaškega primorja s Kvamerskimi otoki. Čudi me, da obseg Velike Slovenije ne premore zahtev po ozemljih pradomovine Slovencev, ki naj bi bila nekje za Krpati. Velik Slovenija bi lahko po tem principu obsegala tudi kakšen kos današnje Moldove, Ukrajine ali vsaj pol polotoka Krima. Posebno Krim se mi zdi zanimiv. Južno od Ljubljane imamo hrib istega imena ... kronski dokaz za to, da je bil polotok Krim ob Črnem morju včasih del Slovenije. Sploh je jug Ljubljane nadvse zanimiv, tam se nahaja tudi naselje Sibirija ... na misel mi prihaja dopolnjen slogan borcev za Veliko Slovenijo: "Zedinjena Slovenija od Benetk do Sibirije!"

Poleg Slovencev imajo svojo zgodovino tudi drugi narodi. Po načelu "zgodovinske pripadnosti" posamezni državi bi si lahko Slovenijo mirne duše prilastili Bretonci, Albanci, Valižani, Baski in Irci kot potomci Keltov in Ilirov, ki so pred nami živeli na sončni strani Alp, Italijani kot nasledniki velikega Rimskega imperija, Francozi zaradi Napoleonovih osvajanj, Avstrijci, Nemci, Madžari ... celo Američani in Angleži, saj so nekaj časa po drugi svetovni vojni upravljali s Koroško in Primorsko. Predvsem pa: še pomnite, tovariši!, sedemdeset let smo živeli v Jugoslaviji – ali ima ta, kakršna že je, kakšne zgodovinske pravice do naše domovine!

Pravične meje. Kakšna naj bi bila "pravična meja" naše države, mi ni jasno. Kadar slišim ali preberem to sintagmo, se zmeraj kislo nasmehnem. Nikjer še nisem zasledil kakšnega namiga ali celo metodologije, po kateri naj bi prišli do pravičnih meja. Nasploh je beseda "pravičnost" velika sirota. Ali so plače, davki, posest, bogati sorodniki, zvižanost, talenti, moč mišic ... pripadnost narodom – pravično porazdeljene! Vsakdanja praksa, TV dnevnik in branje časnikov so zadostni kriteriji za relativnost "pravičnosti". Kakšna naj bi bila torej pravična meja! Pravična meja je utopičen pojem. Po kriteriju pravičnosti naj bi se potegnile med Italijani, Slovenci, Avstrijci, Madžari in Hrvati take razmejitvene črte, da bi bili vsi z njimi popolnoma zadovoljni, veseli, srečni, na takih mejah naj bi vsi našeti narodi kar naprej prirejali festivale bratstva in enotnosti. Take utopične meje bi skoraj popolnoma izničile pojme, kot so sovraštvo, privoščljivost, mržnja, nacionalizem, etnična čistost, itd. Če se malo zamislim: Si res želimo meje, zaradi katerih se ne bi več mogli vsaj malo, od časa do časa, podjebavati!

"Gospodarske meje". V slovenskem kontekstu gre za Piranski zaliv. Slovenski naj bi bil v celoti, iz gospodarskih razlogov, ž njim bi pridobili prost izhod na vsa morja sveta. Bolj širokopotezni borci za "gospodarske meje" Slovenije si želijo meje na reki Mimi. Omenjeni borci tudi povezujejo "gospodarske meje" s "pravičnostjo". Po isti metodi so Hrvati upravičeni do "pravičnega" koridorja po ozemlju Slovenije do Italije in Avstrije. Podobne korekture mej bi si tako lahko zaželeli tudi Slovaki, Švicarji in Čehi, pa Bolivijci, Paragvajci in Kazahstanci. Kazahstanski "gospodarski koridor" do morja bi bil posebno zanimiv, bližnji bi šel kar čez Himalajo.

Zahteva po "slovenskem Piranskem zalivu" ima tudi sicer nekaj nadvse zanimivih podrobnosti in problemov. Piranski zaliv naj bi bil naš, Savudrija pa Hrvaška. Meja naj bi tako potekala po razmejitveni črti med kopnim in morjem. Take meje menda ni nikjer na svetu. Turist, ki bi z eno nogo stal na kopnem v Kanegri v Savudriji, bi z drugo nogo v vodi že načenjal teritorialno nedotakljivost naše države. Taka meja bi se po definiciji spreminjala s plimo in oseko ... da o valovih sploh ne govorim!

Meja v skladu s katastrskimi razdelitvami posameznih ozemelj. Pri takih opredeljevanjih meje gre ponavadi za manjša ozemlja. Slovenci se na katastre sklicujemo v zvezi z našo mejo s Hrvati. To, kar je včasih pripadalo katastrskim občinam Koper, Izola, Piran, naj bi tudi sedaj "padlo" pod omenjene občine in s tem Sloveniji. Če pristanemo na "katastre" kot kriterij pripadnosti posameznih ozemelj, potem se nam lahko zgodi, da bodo naši sosede zahtevali nove meje v skladu s "katastri" Trsta, ki so obsegali precejšnje kose tržaškega zaledja in s katastri Gorice, ki jim je pripadla skoraj cela Vipavska dolina. Srednjeveški katastri so še precej bolj eksotični. Oglejskim katastrom je pripadala Radovljica z Bledom, Tolmin je pripadal koroškimi "katastrom", Škofja Loka je bila pod Freisinškimi "katastri"... Naštevanju zlepa ni konca ne kraja; prav neverjetno je, kaj vse je že kdaj pripadlo na ta ali oni način temu ali drugemu. Sklicevanje na "katastre" je zelo dvorezno početje in ga borcem za Veliko Slovenijo odločno odsvetujem.

Meje, kakršne so. Meje med državami niso pravične, ne gospodarske, ne zgodovinske, ne katastrske ali kaj podobnega. Nastale so kot izraz moči med posameznimi akterji na vsakokratnem področju. Vojne in nasilni dogodki so bili najbolj običajni zunanji izrazi teh razmerij. Vse meje naše domovine so ose

formirale ob zaključkih vojnih spopadov. Lahko da bi bila moja domovina po nekaterih kriterijih večja ali pa tudi manjša kot je.

Tisti, ki s sedanjimi mejami niso zadovoljni, naj predvsem ne mlatijo prazne slame in naj ne vežejo besednih otrobov. Vzamejo naj meč in naj si s silo pridobe vse, kar jim manjka do Velike Slovenije. Preden to store, bi jih lepo prosil, da svoj osvajalski pohod odlože do konca svojih dni, pa še do konca dni svojih otrok, in potem do otrok otrokov, itd in tako naprej ...

OSEBNI ALI DRUŽINSKI FOND – KAJ JE TO?

Marjana Kos

Kot arhivist, zaposlena sem namreč v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, delam z arhivskim gradivom posameznikov, družin in društev. Ena od nalog arhivske službe je poleg zbiranja, dokumentiranja, strokovnega obdelovanja in hranjenja arhivskega gradiva tudi ta, da ga posreduje zunanjim uporabnikom. Ti arhiv obiščejo iz različnih vzrokov. Nekateri iz povsem praktičnih, morda potrebujejo le kopijo nekega dokumenta kot dokazilo v uradnih postopkih. Drugi so raziskovalci: dijaki in študentje za izdelavo seminarških in diplomskih nalog, ostali za razne druge raziskave. Nekateri pa določeno gradivo zanima iz povsem osebnih razlogov, npr. izdelava lastnega ali tujega družinskega debela, iskanje raznih drugih družinskih podatkov.

Posebno iskanje korenin lastnega rodu je postalo, drugod po svetu že prej, pri nas pa šele v zadnjem času, pravi hit. V tem seveda ni nič slabega, nasprotno: prosti čas pametno izkoristimo, pa še prijetno združimo s koristnim. Nevede in takorekoč mimogrede se v arhivu poučimo o bogastvu in raznolikosti arhivskega gradiva. Žal mladina, ki je za novo znanje najbolj dovzetna, o tem v šoli še vedno skoraj ničesar ne sliši.

Za proučevanje preteklosti neke rodbine je seveda primarni vir ravno gradivo t. i. družinskih oz. osebnih fondov. Zaradi informacij, ki jih vsebuje, je še kako pomembno za znanost in kulturo. Njegovo pridobivanje v arhiv je specifično, spremljajo ga namreč določeni problemi. Upravni organi, šole, vrtci, nekatera gospodarska podjetja in društva morajo svoje arhivsko gradivo oddajati v pristojni arhiv, ker pač tako določa zakon. Za privatno gradivo pa to ne velja. Zbiranje temelji le na odločitvi in dobri volji posameznikov. Vendar pa moram povedati, da je vedno več tistih, ki so že tako osveščeni, da na lastno pobudo izročijo gradivo arhivu. Drugi se pomena gradiva sicer zavedajo, vendar so nanj čustveno navezani, ker je to morda edini spomin na sorodnike in prijatelje. Spet tretji se zaradi intimnosti podatkov bojijo, da bi kdorkoli brskal po njihovih družinskih zadevah in podatke celo uporabil v slab namen. Uporabnik se torej mora, še preden pride v stik s takim gradivom, zavedati svoje moralne odgovornosti! Izročitelja arhivskega gradiva in osebe, ki so v njem omenjene,

je po arhivskih pravilih možno zavarovati, če prodajalec oz. darovalec gradiva to sam zahteva. V pogodbi, ki se sestavi pri izročitvi gradiva v arhiv, se jasno določi časovno obdobje, znotraj katerega arhiv ne sme dajati gradiva uporabnikom na vpogled (lahko tudi več desetletij).

Pogosto nam imetniki sicer rade volje odstopijo svoj "družinski arhiv", vendar le tiste dokumente, ki se njim – laikom zdijo "arhivski". Ostale, ki so v resnici pogosto veliko večjega pomena in vrednosti, pa enostavno zavržejo. Žal! Pogovor z arhivistom je potreben – tudi, če gradiva ne nameravamo predati v arhiv.

V slovenskem zgodovinoписju šele zadnjih 15 let posvečamo posebno pozornost malim lokalnim dogodkom in ljudem iz množice ali obrobja družbe. Za zgodovinarja je enako kot svetovni politik zanimiv tudi nek kmet, ki so ga za časa njegovega življenja poznali le sovaščani in kvečjemu še prebivalci sosednjih vasi, danes pa zanj sploh nihče več ne ve. Pač – morda so ga rešili pozabe ravno dokumenti, ki so se po spletu naključij znašli v arhivu. Njegova zapuščina nam govori o življenju, delu in mišljenju takratnega časa.

V Zgodovinskem arhivu Ljubljana smo imeli konec leta 1994 186 fondov družin in posameznikov. Raziskovalci, ki jih pridejo v arhiv pregledovat, pa vendar pogosto pričakujejo preveč. Pritožujejo se, da je gradiva premalo ali pa se jim zdi nepomembno. Marsikdo se razveseli, ko v seznamu osebnih fondov zagleda tudi fond npr. Antona Aškerca. Res to gradivo izvira iz njegovega dela, res pa je tudi, da je gradiva količinsko zelo malo, komaj za eno drobno mapo, pa še to so večinoma korekture in že natisnjeni Aškerčevi članki. Poleg tega sam naziv (osebnega!) fonda še ni zagotovilo, da se gradivo nanaša na osebo, po kateri se imenuje. V prejšnjih desetletjih je bila v arhivu namreč praksa, da smo fond, v katerem je bilo različno gradivo, poimenovali kar po izročitelju. Zato ni nujno, da bomo v fondu, ki se imenuje npr. *Marjana Kos, Ljubljana* našli tudi gradivo, ki se na to osebo nanaša.

Povedala sem že, da arhivsko gradivo, ki je nastajalo v življenju neke javnosti povsem neznane osebe, pogosto pove več, kot zapuščina slavnega ustvarjalca. Najpogostejše gradivo v teh fondih je: rojstni (krstni), poročni in mrliški listi, domovnice, osmrtnice, testamenti, šolska spričevala, prošnje, sodni spisi (tožbe, poravnave, sodbe...), kupne, prodajne in poročne pogodbe, prošnje, dnevnik, kronike, razni sezname (npr. gospodinjskih izdatkov), računi, osebna korespondenca družinskih članov in njihovih prijateljev, diplome in priznanja,

katastrski izpiski, dokumentacija o odmeri in plačilu davkov, bančne knjižice, članske izkaznice društev, vstopnice in karte, odloki o imenovanju, fotografije, risbe in načrti... Za zgodovinarja sijajno gradivo! – kajti ni pomembna le neposredna vsebina in namen dokumenta, med vrsticami lahko razberemo še marsikaj o družbenem, gospodarskem in političnem življenju družine. Če se želimo še podrobneje poglobiti v preteklost družine, se poslužimo še virov, ki so shranjeni v fondih drugih ustvarjalcev, to so npr. matične knjige, zemljiški kataster, razni imeniki in sezname, popisi prebivalstva, zapisniki institucij, poročila...

Člani in funkcionarji najrazličnejših društev imajo že od nekdanj grdo navado, da gradivo (ki je last celotnega društva!) odnašajo domov in ga nato večinoma iz malomarnosti nikoli več ne prinesejo nazaj v društvene prostore. Zato se v osebnih fondih pogosto najde tudi gradivo kakega društva. V tem primeru je to za društvo sreča v nesreči, saj se je gradivo končno znašlo tam, kamor spada, društvo samo pa je rešeno pozabe.

Končala bi z željo: skrbno hranite arhivsko gradivo. Stalno si je treba prizadevati, da ostane v čim boljšem materialnem stanju in nepoškodovano. Za informacije o ustreznem materialnem varstvu in pogojih hranjenja posameznih zvrsti arhivskega gradiva (zapis na papirju, fotografije, magnetni trakovi...) lahko povprašamo v arhivu. Seveda pa velja, da je gradivo najbolj zanesljivo hranjeno v arhivih, ki so v ta namen tudi ustanovljeni.

Kaj delamo

Peter Hawlina

Ne bi vedel povedati, kdaj sem začutil resnejše zanimanje za bolj oddaljene prednike in sorodnike. Resneje se je začelo takrat, ko sem se prvič oskrbel z osebnim računalnikom. Po naključju sem na (piratskem) spisku programov zasledil za tako delo namenjen program. To je bilo pred kakimi sedmimi leti. Morda nisem bil prvi v Sloveniji in tudi ne edini, vendar pri nas do sedaj še nisem srečal nikogar, ki bi imel z računalniškimi pripomočki za rodoslovno delo zgodnejše izkušnje. Program je bil pisan v Basic-u, za današnje pojme dokaj neroden in počasen, vseeno pa dovolj uporaben, da sem ga pridno uporabljal in dopolnjeval svojo zbirko. Samo slutil sem, da bi se tudi za rodoslovno rabo moralo dobiti že kaj novejšega, bolj izpopolnjenega, vendar sem konkretne informacije dobil razmeroma pozno. Do preskoka je prišlo takrat, ko sem v IBM-ovi reviji Think zvedel za sodelavca iz Francije, ki vodi IBM-ov interni rodoslovni klub in vabi, da se z njimi povežejo še drugi sodelavci. Sam sem posredno delal za IBM in imel na razpolago komunikacijsko omrežje. Povezal sem se s kolegom in od njega zvedel marsikaj. Od tu dalje je šlo hitreje. Zvedel sem za številne naslove, presenečen sem bil nad razširjenostjo tega početja, naročil sem se na revijo *Genealogical Computing*, kupil sem nekaj knjig in se oskrbel še z drugimi rodoslovnimi programi. Nekateri so bili zastoj, drugi razmeroma dragi. Nekako v tistem času sem na pogrebu sorodnika spoznal Lojzeta Kobija. Bil je prvi sogovornik, ki je pokazal resno zanimanje. Brž sva si predstavila svoje delo in ga kmalu poenotila. Spoznala sva, da je od takrat razpoložljivih programov (preizkusila sva še PAF ROOTS in nekaj drugih) najbolj pripraven Brother's Keeper. Oba sva se včlanila v društvo Slovenski ščit, vendar razočarano ugotovila, da se tam ne dobi nič. Ne samo, da naju ni zanimalo igračkanje z risanjem girland na grbih in razpravljanje o zastavah, bolj kot to so me motila in odbijala konkretna spoznanja ali samo govorice o njih, ki jih nisem želel raziskovati. V tistem obdobju me je predsednik Slovenskega ščita prosil, da bi vodil rodoslovno sekcijo. Poskusil sem in povabil nekaj manj kot ducat tistih, ki naj bi bili rodoslovci na sestanek k meni domov.

Prišel ni nihče. Pršut in vino nista dolgo ostajala, bolj poučna je bila izkušnja z udeležbo. Prepričal sem se, da sekcije ni!

Občasno so se sicer pojavljali posamezniki, ki so kazali zanimanje za program, podatke, priporočila za delo in podobno. Uvrščal sem jih na spisek "interesentov". Jeseni 1993 je bilo za rodoslovje že nekaj več zanimanja. S kolegom Kobijem sva jih povabila na razgovor k Štefan v Lipico (k meni domov). (Skrbni zgodovinarji bodo to srečanje morda nekoč razglasili za nekak Čebinski sestanek.) Ko je bilo teh interesentov okrog 40, sem jih s prvo številko biltena povabil na prvo srečanje aprila 1994, kjer sem predstavil delo s programom Brother's Keeper. Zbralo se nas je trinajst, dovolj za dogovor, da bi se dobili ponovno in pogosteje. Ker so skoraj vsi kazali dokaj izrazito nepripravljenost sodelovati v društvu SŠ, smo se dogovorili, da bomo delovali kot neformalna skupina, nadedli smo si ime Slovenski rodoslovni krožek. Ostalo je znano tudi tistim, ki ste se nam pridružili kasneje, ali pa se o tem lahko seznanite iz dosedanjih biltenov, štirih v letu 1994 in mesečno v letošnjem letu.

Zaradi nalog, ki mi jih nalaga delo v društvu, mi zmanjkuje časa, ki bi ga terjale raziskave lastnega sorodstva. Kljub temu sem zbral podatke za prek 4.200 tako ali drugače povezanih oseb, napisal sem družinsko kroniko in vodil organizacijske priprave družinskega srečanja.

Kaj delajo

POKRAJINSKI ARHIV V MARIBORU III. del

dr. Peter Pavel Klasinc

V prejšnji številki smo nadaljevali in zaključili seznam osebnih fondov, ki so jih pod vodstvom Dr. Petra P. Klasinca pripravili v Pokrajinskem arhivu v Mariboru. V tej številki dodajamo še spisek družinskih fondov, ki so tako kot osebni dostopni tudi prek Interneta na naslovu:

<http://www.pokarh-mb.si/home.html>.

Osebni in družinski fondi so razloženi v tej številki v prispevku Marjane Kos. Številke v oklepajih označujejo arhiv, ki hrani zadevno gradivo.

- 1 - Arhiv republike Slovenije, 61000 Ljubljana, Zvezdarska 1
- 2 - Zgodovinski arhiv Celje, 63000 Celje, Trg svobode 10
- 3 - Pokrajinski arhiv Koper, 66000 Koper, Čoriška 6
- 4 - Zgodovinski arhiv Ljubljana, 61000 Ljubljana, Mestni trg 27
- 5 - Pokrajinski arhiv Maribor, 62000 Maribor, Glavni trg 7
- 6 - Pokrajinski arhiv Nova Gorica, 65000 Nova Gorica,
- 7 - Zgodovinski arhiv Ptuj, 62250 Ptuj, Muzejski trg 1

A

- ANŽIČ - LJUBLJANA (1)
 APOLLONIO - PIRAN (3)
 AUERSPERG - LJUBLJANA (1)
 AUERSPERG - TURJAK (1)

B

- BALANTIČ - BISTRČICA PRI KAMNIKU (4)
 BARBO - BOŠTANJ (1)
 BARBO - LJUBLJANA (1)
 BARTOLOMEI - KOPER (3)

- BASEGGIO - KOPER (3)
 BASSO (5)
 BATA, MANIAGLIA - LJUBLJANA (1)
 BERGER - TRŽIČ (4)
 BORISI - KOPER (3)
 BORŠNIK - KRKA (4)

C

- CADAMURO - KOPER (3)
 GROFJE CORONINI (6)

D

- D'ARCENTO - REKA (3)
 DE BELLI - KOPER (3)
 DE FRANCESCHI - KOPER (3)
 DEL BELLO - KOPER (3)
 DEPENDHER - KOPER, TRST (3)
 DE RIN - KOPER (3)
 DE TOTTO - KOPER (3)
 DOLENC - LJUBLJANA (4)
 DOLENC - OREHEK (3)
 DOVČ - LJUBLJANA (4)
 DRELSE - LJUBLJANA (1)

F

- FAJDIČA - RAKOVČ - KRANJ (4)
 FAVENTO - KOPER (3)
 FERLAN - GORENJA VAS (4)
 FOERSTER - LJUBLJANA (1)
 FON - KLAVŽAR (5)
 FON - LJUBLJANA (4)
 FRAKEL - PINTAR - DRAŽČOŠE (4)
 FÜRŠAGER - MAČUŠAR - RADOVLJICA (4)

G

- GABRIELLI - PIRAN (3)
 GARTNER - DRAŽČOŠE (4)
 GAVARDO - KOPER (3)

GEROSA - KOPER (3)
 GOČALA - KRANJ (4)
 GOLAR - GOSTEČE PRI ŠKOFJI LOKI (4)
 GOLIA - NOVO MESTO (4)
 GRAVISI - KOPER (3)
 GRISONI - SABINI - KOPER (3)
 GVAJC - ČORICA (1)
 GVAJC - LJUBLJANA (1)

H

HABIČ - VRHNIKA (4)
 HAERDTL - VELENJE (1)
 HAFNER, ROŽIČ - LJUBLJANA (1)
 HIŠNI ARHIV DRUŽIN KODER IN ZAVAŠNIK - LJUBLJANA (4)
 HIŠNI ARHIV DRUŽINE ŠTRUKELJ (4)
 HLEBANJA - SREDNJI VRH (1)
 HOLCHAKER - MAYR - KRANJ (4)
 HOMAN - ŠKOFJA LOKA (4)
 HUDOVERNIK - LJUBLJANA (1)

J

JAKOMIN - PRIDVOR PRI KOPRU (3)
 JAKŠA - LJUBLJANA (1)
 JESENKO - ŠKOFJA LOKA (4)

K

KAČAR - LJUBLJANA (4)
 KAISER - LJUBLJANA (1)
 KALAN - VISOKO PRI POLJANAH (4)
 KASTELIC - NOVO MESTO (4)
 KERT - MARIBOR (5)
 KOLENC - ČORNJI GRAD (1)
 KOPRIVC - ŠKOFJA LOKA (4)
 KOS - LJUBLJANA (4)
 KOSLER - LJUBLJANA (1)
 KRALJIČ - LJUBLJANA (4)
 KREK - LJUBLJANA (1)
 KRMELJ - STANIŠE (4)

KROČAR - OPALE NAD ŽIRMI (4)
 KUMER - KRANJ (4)
 KUNC - DOLENJI LOČATEC (4)
 KUŠAR - RETEČE (4)

L

LAMBERG - KAMEN PRI BEČUNJAH (1)
 LAMBERGOVA HIŠA - LJUBLJANA (4)
 LASCHAN - LJUBLJANA (4)
 LESKOVEC - ŠKOFJA LOKA (4)
 LOČONDER - ŠKOFJA LOKA (4)
 LUCKMANN - LJUBLJANA (1)

M

MÄCHTIG - ČORNJI GRAD (1)
 MADONIZZA - KOPER (3)
 MALLI - TRŽIČ (4)
 MANIAGO - KOPER (3)
 MANZONI - KOPER (3)
 MARKUN - SREDNJA BELA (4)
 MARSICH - KOPER (3)
 MARTINIZ, TALLAVANIA - LJUBLJANA (1)
 MIKUŠ - LJUBLJANA (4)
 MOČOLIČ - NOVO MESTO (4)
 MULEJ, DOLSCHEIN, OBREZA - LJUBLJANA (1)

N

NOVAK, MARIBOR - MARIBOR (5)

O

OBLAK PL. WOLKENSBERG - ŠKOFJA LOKA (1)
 OKORN - ŠKOFJA LOKA (4)

P

PAPA - ŠKOFJA LOKA (4)
 PEHANI - LJUBLJANA (4)
 PELKO - NOVO MESTO (4)
 PELLEGRINI - KOPER (3)
 PERDANOVA HIŠA - LJUBLJANA (4)

PERLES - LJUBLJANA (1)
 PERKO - POLJANE (4)
 PETRIČ - LJUBLJANA (1)
 PETRIS - CRES (3)
 POTOČNIK, STRGAR - PODVRH (4)
 PREZELJ - DAVČA (4)

R

RAMPEL - PAZIN (3)
 RANNER - MARIBOR (5)
 ROTTA - PIRAN (3)
 RUPAR - ANDREJ NAD ZMINCEM (4)

S

SAURO - KOPER (3)
 SCHMIDERER - BRUNNER - MARIBOR (5)
 SERNEC - MARIBOR (5)
 SODJA - KOKRIVNIK (4)
 SOKLIČ - BOHINSKA ČEŠNJICA (1)

Š

ŠTRAVS - TALER - SORICA (4)
 ŠUBIC - HOTAVLJE (1)
 ŠUBIC - POLJANE (1)

T

TARSIA - KOPER (3)
 TAUFFERER - LJUBLJANA (4)
 TAVČAR - VODICE (1)
 TOMASICH - KOPER (3)
 TRČEK - ŠKOFJA LOKA (4)
 TWICKL (5)

V

VALENTIČ - DEKANI (3)
 VARINI - PIRAN (3)
 VIDMAR - LJUBLJANA (4)
 VITTORI - KOPER (3)

VALENTIČ - DEKANI (3)
 VARINI - PIRAN (3)
 VERČKO - PLOHL (5)
 VITTORI - KOPER (3)

W

WESTPHAL (5)
 ZAČNIK - LJUBLJANA (4)

Z

ZAJC - VIŠNJA GORA (4)
 ZARNIK - LJUBLJANA (4)
 ZEVNIK - ŠTURM - PUŠTAL PRI ŠKOFJI LOKI (4)

Ž

ŽIČON - ŠKOFJA LOKA (4)

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ

dr. Andrej Vovko

Pozorni sprehajalec po najožjem ljubljanskem mestnem centru lahko znotraj zgodovinskega kompleksa uršulinskega samostana na poti od častitljivega Kongresnega trga proti manj častitljivemu Maksimarketu na Plečnikovem trgu odkrije napisno tablo v obliki starih nalepk šolskih zvezkov. Na njej je v nekoč tako čislanih lepopisnih črkah napisano ime Slovenski šolski muzej. Obsto in delovanje te ustanove je precej znano tistemu ne preveč širokemu krogu poklicnih in ljubiteljskih proučevalcev naše zgodovine, ki se ukvarjajo zlasti s preteklostjo naše šolske in pedagoške dejavnosti, širši javnosti pa v zadnjem času predvsem po nekaj zelo odmevnih gostujočih ali na pol gostujočih razstavah, ki so bile na meji njegove običajne dejavnosti, sicer pa žal premalo. Samo zelo dobro poučeni poznavalci ustanov, ki hranijo slovensko zgodovinsko dediščino, vedo, da bo Slovenski šolski muzej, če mu bo (zlasti finančna) sreča mila, leta 1998, čez dve leti torej, praznoval stoletnico od ustanovitve.

Pri njegovem rojstvu skoraj sto let nazaj je imel muzej kar nekaj botrov. Zlasti druga polovica 19. stoletja je bila čas, ko so bile v modi stalne razstave učil, kjer naj bi se učitelji seznanjali z najnovejšimi pripomočki za njihovo čimbolj uspešno poklicno dejavnost. Iz teh razstav so se razvili šolski muzeji, ki so poleg učil zbirali in hranili še marsikaj drugega v zvezi s šolo in poukom. Takih muzejev je bilo ob koncu 19. stoletja že skoraj petdeset. Kot že rečeno, se jim je leta 1898 pridružil tudi ljubljanski po zaslugi naslednjih botrov: ljubljanskega učitelja Ivana Dimnika, učiteljske stanovske organizacije Zaveze slovenskih učiteljskih društev in ... blagopokojnega cesarja Franca Jožefa I. Ta pri muzejevem rojstvu ni bil udeležen neposredno, ampak samo kot izgovor. Tega leta so namreč po vsej monarhiji zelo svečano proslavljali petdesetletnico njegovega vladanja in muzejevi ustanovitelji so bili prepričani, da mu bodo s posvetitvijo vladarju omogočili lažje in dolgotrajnejše življenje. Kot bomo videli, jim ta zamisel ni uspela.

Muzej, ki se je ob svoji ustanovitvi imenoval Šolski muzej slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva v Ljubljani, je bil po starosti četrta muzejska ustanova na slovenskem ozemlju, za Kranjskim deželnim muzejem v Ljubljani ter mestnima muzejema v Celju in na Ptujju. Imel naj bi štiri osnovne oddelke, ki bi hranili knjižnico; predvsem literarne stvaritve slovenskih učiteljev, učila,

zgodne izdelke učencev in šolske potreščine. Preveč prostora bi nam vzelo, če bi popisovali odisejajo Šolskega muzeja, ki se je naslednjih 12 let selil po vsej Ljubljani, dokler ni zaradi pomanjkanja finančnih sredstev leta 1910 prenehal delovati. Povejmo le, da se je, dokler ni prišel v svoje sedanje prostore na Plečnikovem trgu, selil kar dvanajstkrat, med drugim tudi na ljubljanski grad. Leta 1938 so muzej obnovili kot Muzej slovenskega šolstva, oddelek za ljudske šole, leta 1945 so ga preimenovali v Slovenski šolski muzej, oddelek za osnovne šole, svoj sedanji naziv pa je dobil leta 1949, ko njegovo delovanje ni bilo več omejeno na osnovno šolstvo. Leta 1953 se je Slovenski šolski muzej preselil v leta 1945 ukinjeno Marijanišče, leta 1984 pa v že omenjene prostore v kompleksu uršulinskega samostana. Čre torej za dve poslopji, v katerih so delovale cerkvene šolske ustanove – zasebna osnovna deška šola in internat ter uršulinska notranja in zunanja meščanska šola, učiteljske ter gimnazija – šole, ki so imele pomembno vlogo v razvoju šolstva na slovenskem ozemlju.

Predstavimo v osnovnih potezah še današnje delovanje Slovenskega šolskega muzeja. Kot pove že njegovo ime, se Slovenski šolski muzej ukvarja s hranjenjem zgodovinskega gradiva o preteklosti slovenskega šolstva, z njegovim proučevanjem in razstavljanjem ter z objavljanjem strokovnih in znanstvenih prispevkov o njem v lastnih in drugih, domačih ter tujih publikacijah. Pri tem se ne omejuje samo na slovensko državno ozemlje, pač pa posega tudi na področje slovenskega zamejstva in med slovenske izseljence, takorekoč po vsem svetu. Muzej ima štiri osnovne oddelke: razstavno zbirko, arhiv, dokumentacijo in pedagoško knjižnico, ki so odprti vsem obiskovalcem, ki jih pritegujejo vprašanja zgodovinskega razvoja slovenskega šolstva. Veseli nas, da je med njimi veliko šolnikov, študentov in celo dijakov.

Kustosi muzeja so ob njegovi devetdesetletnici pripravili stalno razstavo razvoja šolstva na Slovenskem od njegovih začetkov v srednjem veku do leta 1848, za stoletnici pa načrtujemo njeno nadaljevanje do današnjih dni. Muzej pripravi vsako leto nekaj lastnih in gostujočih občasnih razstav, ki so tako kot stalna razstava običajno dobro obiskane. Spremljajo jih razstavni katalogi, saj se take razstave po izteku podrejo, pisane črke katalogov pa ostanejo. Slovenski šolski muzej izdaja svojo znanstveno strokovno revijo, Šolsko kroniko – Zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje, ki je do leta 1991 izhajala kot Zbornik za zgodovino šolstva in prosvete in bila skupna revija vseh treh šolsko-pedagoških muzejev s področja bivše Jugoslavije, poleg ljubljanskega še belgrajskega in zagrebškega.

O Slovenskem šolskem muzeju bi se dalo seveda povedati še precej več, kot ste lahko prebrali na tem mestu. Vsakega, ki so mu bile te vrstice premalo in ga zanima za naš narodni obstoj tako ključni razvoj slovenskega šolstva skozi našo pogosto burno zgodovino, pa naj potolažim, da zanj obstaja preprosta in primerna rešitev: obisk muzeja. Marsikaj zanimivega boste v njem našli tudi rodoslovci.

Rast - raziskovalni stiki

N Gašper Markelj
 A Perkova 2, 61240 Kamnik
 A SLOVENIJA
 T (386)-(0)-61-814-029
 D /IBM/
 F Brother's Keeper 5.2
 Z 37 Brother's Keeper MP
 A534 1860:1860 ANDOLJŠEK\Cešnjevek, Trebnje/Cešnjevek, Trebnje
 C660 1760:1760 CIRER\Podstran 25, Moravče
 Č000 1882:1898 ČEH\Lukovek, Trebnje/Lukovek, Trebnje
 F160 1813:1813 FABRO\Degorto, Udine (!)
 F620 1837:1837 FRČEN\Poljšica 13, Gorje/Poljšica 13, Gorje
 H300 1846:1846 HADE\Mirna peč/Mirna peč
 H164 1816:1816 HEBERLE\Sorica
 H000 1840:1979 HUČ\Gor.Medvedje selo, Trebnje/Nemčija
 J500 1835:1909 JAN\Krnica 47, Gorje/Krnica 54, Gorje
 J500 1760:1760 JANEŽIČ\Svine (Vinje) 9, Moravče /Svine (Vinje) 32, Moravče
 J162 1800:1835 JAVORŠEK\Wartenberg 47, Moravče/Wartenberg 47, Moravče
 J523 1870:1870 JENSTERLE\Zabrdo 6, Sorica/Zabrdo 6, Sorica
 J650 1760:1799 JERIN\Negastrn 14, Moravče/Negastrn 14, Moravče
 K120 1832:1832 KAPUS\Bled 64/Bled 64
 K000 1782:1860 KAŠIČ\Jezero 2, Trebnje/Jezero 2, Trebnje
 K260 1801:1801 KEJŽAR\Bled(!)
 K410 1765:1897 KLOPČIČ\Svine (Vinje) 9, Moravče/Svine (Vinje) 9, Moravče
 K530 1818:1818 KMET\Jezero, Trebnje
 K100 1830:1830 KOPAČ\Moravče/Moravče
 L620 1843:1870 LARIS\Bach , Degorto, Udine/Kamer Vellach (Koroška Bela)
 M230 1800:1810 MAHKOTA\Moravče
 M624 1846:1986 MARKELJ\Sp. Danje 10, Sorica/Ljubljana
 M650 1852:1991 MARN\Dol/Novo mesto
 O620 1868:1868 OREŠEK\Gradišče 21, Dol pri Litiji/bolnica Ljubljana
 P626 1760:1965 PERČAR\Svine (Vinje) 32, Moravče /Buenos Aires

P600 1781:1781 PERŠE\Jezero, Trebnje
 P420 1807:1807 POLJIC\Poljšica, Gorje
 P624 1810:1810 PREZEL\Sp. Danje 7, Sorica/Sp. Danje 7, Sorica
 R320 1858:1858 RATAJC\Cešnjevek, Trebnje/Cešnjevek, Trebnje
 R260 1805:1805 REKAR\Gorje/Gorje
 S240 1802:1802 SOKLIČ\Bled/Bled
 Š230 1846:1907 ŠKODA\Primštal, Trebnje/Primštal, Trebnje
 Š314 1790:1790 ŠTEFULA\Podstran 25, Moravče
 T000 1800:1810 TIČ\Wartenberg, Moravče
 U652 179_:179_ URANKAR\Moravče/Moravče
 W160 1837:1837 WEBER\Ravne 1, Sorica/Ravne 1, Sorica
 W 16 Nov 1995

- Rudi Libenšek iz ZDA namerava spomladi obiskati kraje svojih prednikov v okolici Krškega (Libna, Artiče) in bo skušal raziskovati svoje poreklo in sorodstvo, kolikor bo to mogoče. Vesel bi bil napotkov ali celo pomoči pri tem delu. Raziskave namerava začeti z dedom Rudolfom, ki je bil rojen 10.5.1881 Ivanu Libenšku in Ani Kral.
Uredništvo
- Ali je kdo raziskoval rodbini Kapus in Toman (zlasti) iz Kamne Gorice.
Ing. Janez Šmitek, Kropa 93
- Ali je že kdo raziskoval rodovnik družine Ipavec, iz katere izhajajo številni zdravniki in/ali glasbeniki (Jurij, Maksimiljan, Fran, Gustav, Benjamin, Josip, Alojz).
Inštitut za zgodovino medicine, Zaloška 7/a, Ljubljana

QUESTIONS AND ANSWERS ABOUT GENEALOGY AND HERALDRY IN SLOVENIA - November 1995

<http://www.mat.uni-lj.si/ftp/ftpout/xxxmisc/genealogy/>

30 November 1995,

Tomaz Pisanski, E-mail: Tomaz.Pisanski@mat.uni-lj.si

When tracing my family name I came to an interesting connection Pisanski-Helm. Any information concerning this matter is appreciated.

28 November 1995,

k. sterk, E-mail: sterk@community.net

I am looking for information on Ivan(John) Sterk who lived in Stari Trg Ob Kopi. He was there within the last 5 years. Trying to reach in for information.
Kathy

27 November 1995,

T.P.

On November 17, Zeljko Heimer posed a question about the shape of mullets in the official coat of arms of Slovenia. Article 6 of the Constitution describes the arms of Slovenia. As the description is not heraldic, an additional geometric description is needed. I remember seeing it somewhere in the newspapers back in 1991 but was unable to locate it now. Although the position of the mullets (stars) is determined I do not remember whether the shapes of the rays are prescribed. In order to understand the problem, please observe possible shapes of a mullet of 6 rays.

25 November 1995,

T.P.

Sometimes I use "c", "s", and "z" in order to stress the three special characters in the Slovene Alphabet.

25 November 1995,

T.P.

According to Atlas Slovenije published by Mladinska Knjiga Bu"sinja vas is a small place in south-east Slovenija very close to the border with Croatia. It is a few kilometers north of Metlika.

24 November 1995,

Donald Golob 2522 Kilmarnock Crescent North Vancouver BC Canada, E-mail: dgolob@axionet.com

I recently learned that my surname is slovenian. I know little of the history of my fathers parents and where they came from. Any ideas on how to go about finding out more about my relatives and where they might have come from! Any starting point would be great.

24 November 1995,

Leonard Klun, 1499 Parkview Road, Maple Plain, MN, USA, E-mail: mapleplain@aol.com

I was excited to find your web site but am a little overwhelmed at how to best use it. Are there any on-line sources to do research on birth, death records, etc. My grandparents came from Slovenija and I would like to find information about their families. Any hints! Thank you.

21 November 1995,

T.P., E-mail: Tomaz.Pisanski@mat.uni-lj.si
E-mail address is still too small.

21 November 1995,

T.P., E-mail: Tomaz.Pisanski@mat.uni-lj.si
I changed the size of letters in message headers.

21 November 1995,

T.P.

I would like to point out that the e-mail address below is not complete.
A Slavec 6972 E Jewell Denver, Co 80224, E-mail: Slaveca

21 November 1995,

Andrea Cockrell, E-mail: cockrell@wdc.net

My grandfather came from a small town named Businja Vas. I cannot find it on a map and would appreciate it if someone could tell me where it is. Thank you.

19 November 1995,

A Slavec ^6972 E Jewell Denver, Co 80224, E-mail: Slaveca

Have my fathers parents name and dates but nothing further, how do I get this information!

17 November 1995,

Zeljko Heimer, Zagerb, HR, E-mail: zheimer@public.srce.hr

Postovanje, Vrlo lijepe stranice, bravo. Htio sam Vam postaviti pitanje u vezi zvijezda na Slovenskom grbu. Na Vasim slikama, a i drugdje, vidio sam da su zvijezde nacrane kao dva trokuta (tj. slicno Davidovom stitu), dok su na postanskim markama (cije slike i Vi donosite), krakovi zvijezda vise zasiljeni. Mozete li mi reci sto je tocnije, odnosno da li postoji sluzbena verzija. Oprostite na hrvascini, ali moja slovenscina je sve hujsa in hujsa, a se mi zdi da nam ni treba anglescine.

S postovanjem, Zeljko Heimer

16 November 1995,

Jeanne Fugina, E-mail: jfugina@luminet.net

I tryed to download some information about FUGINA from your phone book, but could not get the information to transfer. It was very slow and stopped at about 16%. I was downloading to Microsoft Word. Help!!!!

16 November 1995,

Jeanne Fugina jfugina@luminet.net, E-mail: jfugina@luminet.net

Just found your location. I am doing genealogy on the surname FUGINA. How do I best use this location! I can not read the language of your Phone Book and would need help from some one who can interprete this and any other information that would not be in English. Any help would be appreciated. Also, I can not read the location addresses in your BBS, they are too small. Would it be possible to make these normal print size! Do I look again at this location for answers to my inquiry or will someone respond by e-mail!

Thanks. Jeanne

15 November 1995,

T.Pisanski, E-mail: Tomaz.Pisanski@mat.uni-lj.si

Here is tip for searching in the Phone Book for those who have good browsers. In the field next to Iskalni niz enter the search string, i.e. Wies and hit Return. Observe the results. Then experiment with other fields. If you "uncheck" some fields you will narrow down the search to the checked area codes. 25 represents the maximum number of hits, etc. If you want to add a link to a site related to Genealogy and Heraldry in Slovenia, please send us a comment containing the link. The worst it can happen is that we will edit it if we find it irrelevant. On the other hand, if we find it useful we will place it on our list.

15 November 1995,

John Weis 1157 East Princeton Ave. Salt Lake City UT 84105, E-mail: jrwxmission.com

Say hello to Janez. Really like your home page. Wish I could get instructions in English for the telephone page. Might want to consider adding information about the Gottscheer society. Hope to return.
john weis

9 November 1995,

John James Adamic, E-mail: ysan0097@vm1.yorku.ca

Društvene zadebe

POROČILA**1 Društveno srečanje**

Novembrsko srečanje smo imeli 14.11.1995 na Fakulteti za matematiko. Udeležilo se ga je 28 članov. Janez Toplišek je za osrednjo temo pripravil prikaz dela z okensko različico programa Brother's Keeper, dr. Tomaž Pisanski pa je pokazal nekatere novosti in možnosti z interneta.

2 Predavanje na srečanju članov Mariborskega arhivskega društva

Mariborski kolegi, ki jih vodi Dr. Peter Pavel Klasinc so nas povabili, da predstavimo svoje društvo in delo. Ing. Lojze Kobi, Janez Toplišek in jaz smo 18.11.1995 v TAM-ovem dijaškem domu na Teznem skoraj 50-im prisotnim (en naš član) na kratko posredovali nekaj svojih izkušenj pri rodoslovnem delu in predstavili računalniški program (BK). Prepričani smo, da prvo srečanje ne bo tudi zadnje.

3 Rastava Rodovniki družine Dobrin

Istega dne (18.11.) ob šestih zvečer se nas je devet članov in kakih dvajset ostalih udeležilo razlage ob razstavi Rodovniki družine Dobrin. Razstava je bila v paviljonu NOB v Trzinu uradno odprta že opoldne. Razstavljalci in pripravljalci (Trziški muzej) so povedali marsikaj zanimivega o nastajanju razstave in načrtih za nadaljevanje začete delo. Razstavljeni so bili tudi naši bilteni. O uspešni predstavitvi razstavljenega rodovnika smo že pisali v 11. številki našega biltena. Trziški muzej zasluži za razstavo vso pohvalo in je po našem vedenju na področju rodoslovnih raziskav vodilna strokovna ustanova v Sloveniji.

4 Seja UO

Seja Upravnega odbora SRD v torek, 28.11.1995 (menda ni bil datum – predvečer znane obletnice – kriv, da zaključki niso bili razveseljivi. Vedno sem govoril, da so šli naši starši, če nič drugega, ob neprimernem času v Lajce) je bila namenjena obravnavanju in iskanju rešitev v zvezi z vprašanji, na katere smo opozarjali v zadnjih biltenih in člane pozivali, da predlagajo rešitve.

Že dolgo smo vedeli, da sem se obvezal mesečno urejati bilten samo do konca leta 1995. Ravno tako je naloga priprave za tisk, ki sta jo opravljala gospod Črenko in gospa Štorman, presegala obseg, ki ga zmora prostovoljec brezplačno. Neuspešni smo bili tudi v poskusih, da bi našli tajnika in blagajnika in lahko bi govorili še o drugih nalogah.

Spoznali smo, da prostovoljcev za te naloge ne bomo našli in jih bo zato treba prepustiti plačanim strokovnjakom. Sam sem sicer bolj naklonjen prostovoljnemu delu. Ne vem sicer, kako si materialne pogoje za tako delo zagotavljajo druga društva, nekaj primerov pa sem spoznal. Navedel bom enega: Kot lastnik predvojnega angleškega avtomobila sem se včlanil v klub takih lastnikov. Ko sem bil nekoč spet v Londonu sem šel osebno na klubski naslov. Prišel sem v obrobje mesta v blokovsko naselje. Našel sem stanovanje, odprl mi je starejši par, me brez kakšnega obotavljanja zapisal v svoj zvezek, mi dal dva ali tri izvode časopisa in po nekaj vljudnostnih stavkih smo se poslovili. Dobil sem klubsko številko 4500, danes pa se število članov bliža 10000. Klub obstoja že 35 let! Vse to bolj na široko pripovedujem zato, ker sem ob tej in kasnejših izkušnjah ugotovil, da ta klub nima pisarne in nima zaposlenih ljudi. Delovanje pa je osupljivo kvalitetno. Štirikrat letno izide *The Journal of the Morris Register*, vsak mesec pa še *Novice (Newsletter)*. *Journal* je razkošnejši in vsebuje strokovne prispevke, *Novice* pa so skromnejše, vendar nikoli nimajo manj kot 20 strani A4 formata. Klub organizira številne velike in manjše prireditve, regijska srečanja so mesečna. Člani so o dogodkih obveščeni prek *Novic*, v *Journalu* pa so imena in naslovi tistih, ki so prevzeli določene naloge in se ti po potrebi lahko obračajo nanje. Nisem ravno anglofil, vendar je bil ta primer zame več kot poučen in priznam, da sem sanjal, da bi se ga bilo mogoče poslužiti tudi pri našem delu.

Nazaj na sejo UO! Najprej smo se spraševali, če bi bilo mogoče ceno biltena zmanjšati, ga izdajati manj pogosto, povečati število članov, najti načine za zagotavljanje potrebnih sredstev. Čruba ocena je pokazala, da bi se s

plačevanjem tistega dela, ki je bilo do sedaj opravljeno brezplačno cena številke pošteverila. Posamezna številka ne bi stala dosti manj od 600 SIT. Ker se članarina že zdaj marsikomu zdi visoka nismo razmišljali o njenem povečanju, zagotovo pa člani ne bi bili preveč zadovoljni, če bi za isti denar prejeli samo šest ali celo manj številčk letno. Ker v prihodnjem letu tudi nimamo več prostovoljcev za ostala omenjena opravila, bo treba plačevati tudi njih, od tu ni daleč do izračuna, da bi za celoletno delo z mesečnim biltenom potrebovali več kot tri milijone SIT, pa v to niso všteti stroški morebitnih najemnin in opreme kot je telefon, fax, računalnik in še kaj.

Od tu spet ni bilo daleč do odločitve, da SRD do nadaljnjega ne bo imela biltena, zato pa tudi ne članarine. Srečanja bodo najbrž ostala mesečna v stalnem gostinskem prostoru. Kraj in čas prvega srečanja v prihodnjem letu bo objavljen v januarjem vabilu, kasneje vabila ne bodo več potrebna.

Tak je trenutni rezultat naših skupnih prizadevanj, prizadevanj Upravnega odbora in mojih lastnih.

PISMA BRALCEV

Peter Hawlina

Večkrat sem pomislil, da bi bilo kako pismo člana ali bralca biltena vredno objaviti, ker so vtisi posameznika nemalokrat podobni vtisom ostalih. Zlasti so dobrodošle kritične ocene, ki imajo namen pomagati k izboljšanju. Tokrat objavljamo dve pismi člana, ki od vsega začetka angažirano deluje v društvu in oba odgovora nanji. Ker ga zaradi odsotnosti nisem utegnil vprašati, če se strinja z objavo njegovih pism, ju objavljam anonimno in malenkostno skrajšani.

Dragi predsednik

V torek bom zaradi obiska zelo verjetno odsoten, čeprav bi se srečanja zelo rad udeležil.

Pred nedavnim sem bil na južnem Tirolskem. Preverjal sem zgodovinske ostanke staroselcev v priimkih in imenih krajev in sem nad prispevkom Johana Čaljota zelo navdušen. Zelo tehten je tudi prispevek ge. dr. Eme Umek, saj izpričuje načine vodenja osebnih podatkov - pretežno vezane na verske dokumente, kjer so bili v veliki prednosti katoliki.

Moje odnos do dosežkov krščanske civilizacije in kulture je pozitiven, ne morem pa se strinjati, da se naše društvo usmeri na religiozno osnovo, kar bi dokazoval predlagani društveni znak, ki se oslanja na izgon iz raja oz. Adama in Evo, jabolko in kačo. Povrhu pa je zelo grd in zanikrno koncipiran.

Danes že šolski otroci ne verjamejo več v Adama in Evo, znanost pa je že dovolj prepričala ves svet, kakšna je bila genetska osnova človeškega telesa. Rodoslovci naj bi bili resna družba in delo te družbe bo gotovo imelo mnoge posledice.

Vidi se že, da bi morali društvo preimenovati v Rodoslovno društvo Slovenije namesto Slovensko rodoslovno društvo. Natančno sem pregledal dokumentacijo iz leta 1971 in z zaprepačenjem ugotavljam, da je "slovenskih" priimkov kaj malo. Tudi Hawlina ni, niti Švajgar, niti Kobi, Novaković, Megušar, Cankar, Dagarin, Vidrih itd. (priimki nekaterih članov. op. P.H.)

Predvsem smo zavedni prebivalci neke pradomovine, kjer se je na razne načine uveljavljal slovenski jezik in smo si priborili meje ter slovenščino kot jezik vseh.

Predlagal sem bolj human znak in sicer tri rodove, ki se držijo za roke, v ozadju pa neka značilna slovenska pokrajina, n.pr. Kamniške planine.

Če pa bo društvo ostalo pri predlaganem znaku, bom iz njega izstopil in sodeloval le kot zunanji simpatizer.

Lep pozdrav

Ljubljana 5.10.1995

Spoštovani, ...

Vsakega odmeva na naše delo sem vesel, še zlasti, kadar opozarja na napake in pomanjkljivosti.

Predlog znaka je bil predstavljen na zadnjem srečanju, obravnavali smo ga na seji upravnega odbora in je bil predstavljen v biltenu, vse z namenom, da se ugotovi odnos čim večjega števila zainteresiranih posameznikov. Če in ko bo stvar zrela za sprejem, ga bo sprejemal upravni odbor. Sprejel pa ga bo šele takrat, ko ga bodo podprli VSI člani UO, ne le večina. Mudi pa se nam nikamor, delujemo lahko tudi brez njega.

Vaše povezovanje znaka z religiozno osnovo je zmotno. Ločiti je namreč treba različne (sodobne) Cerkve in prastaro izročilo, ki je (tudi) v sodobni Katoliški cerkvi sprejeto kot svetopisemsko besedilo. Nastanek človeka, kot ga poznamo iz tega vira ni izključno religiozne narave, mit je poznan na vseh kontinentih, nekaj manj v Afriki in Vzhodni Aziji. Je torej univerzalen in v vseh razvitih kulturah poznan mit. Enačenje antičnih mitov, bajk in legend z zgodbicami za šolarje je škodljivo početje, ki je bilo potrebno totalitarnim režimom 20. stoletja. Ne vem kaj ste mislili s stavkom: znanost je že dovolj prepričala svet, kakšna je genetska osnova človeškega telesa. O tem ne vem nič, s tem pa ne mislim, da je res kdaj kdo omenjeni mit jemal dobesedno. Zato je tudi toliko bolj presenetljivo, da ima kdo do tega odpor, ker naj bi bila zadeva (rimsko-katoliško!) cerkveno propagandistična. Sam sem sicer katolik, kot nas je večina Slovencev, to dejstvo pa ne zadostuje za to, da bi naše delovanje posebej pritrjevali

in spravljali v zvezo s to ali kako drugo organizacijo. Za nas bi bila od teh najbolj zanimiva mormonska cerkev, toliko tega, kar lahko uporabi rodoslovec, nima nobena druga. Do njih pa kljub vabljivim dobrinam vzdržujem dokaj previden odnos. There is no such thing as free dinner.

Glede slovenskih in neslovenskih priimkov je bilo izrečenih že ničkoliko besed. Moj vem, da ni slovenski, kljub temu se imam za Slovenca. Za Slovenca se je imel tudi moj oče. Njegov oče, ki je bil rojen v nekem drugem delu ranjke monarhije, hodil v nemške šole, (saj drugih ni bilo), študiral medicino v Gradcu, govoril enako dobro slovensko, poleg tega pa še italijansko, madžarsko, češko in francosko, pa se je imel bolj za Nemca. Če gremo še eno generacijo nazaj, je bil moj praded tisti, ki je kot mlad strokovnjak prišel v te kraje, v službi je bil pri knezu Windischgrätzu, govoril je seveda nemško, prav gotovo je znal tudi češko, čeprav je izhajal iz nemško govorečega dela Češke, kjer so prevladovali Sudetski Nemci, tu pa se je naučil še slovenskega jezika. Prav ta oseba je že pred stotimi leti eden od naročnikov slovenskega Mohorjevega koledarja oz. član Družbe sv. Mohorja. Njegov oče je bil gradbeni inženir v monarhiji, rekel bi, da se je tudi on imel za Nemca, bolj kot za Čeha. Tako je s tem imenom. Med predniki pa se v isti generaciji najde še cel kup neslovenskih. Tudi o teh ljudeh bi vedel povedati kaj več kot tisto, kar je razvidno iz priloge. Pa bi se po nepotrebnem ponavljal. Ne vem tudi, kaj mislite s stavkom. Natančno sem pregledal dokumentacijo iz leta 1971 in z ...

Če se vrneva k znaku, ki vas je pripravil k pisanju. Vsake oči imajo svojega malarja. Nekomu je nekaj grdo in zanikrno koncipirano in ima do tega vso pravico. Nerodno je le, če hoče svoj odnos proglasiti za občeveljaven in ga prenesti tudi drugim. Tu navadno najraje stvar prepustimo stroki in strokovnjakom. Zato sam ne bom ocenjeval znaka po njegovih estetskih, oblikovnih, heraldičnih in kaj vem še kakšnih vidikih, ker sem ekonomist in se ukvarjam z informatiko. Vseeno pa sem si vzel čas in pregledal nekaj knjig, ki se teh zadev lotevajo s strokovne plati. Vsakomur so na voljo. Tam bo našel tudi vse tri simbole: jabolko, roko in kačo, za vsakega od njih si bo lahko našel tudi različna tolmačenja. Našel bo lepe primere ovalno koničastih znakov, grbov in pečatov, pa še maisikaj drugega. Povedali pa smo tudi, da smo se želeli zavestno izogniti neposredni pripovednosti znaka in vseh obrabljenih slovenskih in "slovenskih" obeležij. To ni bila moja kaprica, to so narekovele davne izkušnje. Ravno vaš predlog znaka ne kaže poznavanja teh izkušenj.

In, ker sem omenil stroko, pri nas uživa največji sloves poznavanja heraldike dr. Otorepec. Kdor ga pozna, tudi ve, da je skrajno varčen s pohvalami in zelo naravnost pove, kaj vse na nekem grbu ali pečatu ni po pravilih in kaj ne ustreza še iz drugih vidikov. Našega znaka ni posebej hvalil, kritiziral pa tudi ne. Pripomnil je, da po heraldičnih pravilih jabolko nastopa samo kot razklano granatno jabolko ter razlagal različne pomene roke in kače v grbih.

Ne vem, če je bilo vse skupaj vredno vsega tega pisanja. Kakšen pomen pa ima ta naš znak! Mnogo pomembnejše je naše delo. Tu se dokažimo! Takoj pa Vas bom podprl, če se boste lotili spremembe našega slovenskega grba in splošne likovne in oblikovne podobe naše države. Meni ni prav nič všeč, je plehka, šablonska, neizvirna in slabo učinkuje. Pa se zato ne nameravam izseliti in postati simpatizer dežele na sončni strani Alp.

Lepo Vas pozdravljam

Lipica, 9.10.1995

Peter Hawlina

Dragi g. Peter Hawlina

Bom začel kar s šalo: ko sem nekoč kot predsednik hišnega sveta sam kidal sneg pred hišo, je prišla k meni punčka in me vprašala če sem hišni predsednik. Seveda sem jo vprašal zakaj jo to zanima. Pa je rekla, tudi pred našim blokom kida samo predsednik.

Taka je usoda pridnih in požrtvovalnih in občudujem vaše prizadevanje in vnemo. Meni je delo z vami prineslo nov pogled in ob vsem znanju ugotavljam, da še ni pravi čas za moje približevanje asociaciji kot društvu.

Jaz bi to društvo imenoval s poštenim imenom Klub Petra Hawline za rodoslovje. Bil sem namreč predsednik raznih društev in je jasno, da morajo delati člani in se med seboj spoznavati z delom, položaj predsednika pa je bolj čast in usmerjanje dela drugih.

Čim hočeš nekaj razširiti na Slovenijo, morajo sodelovati tudi Štajerci, Primorci, Dolenjci in zamejci, ne samo Kranjci. Poskušal sem pridobiti zunanje člane,

vendar sem ugotovil, da imajo ti kraji toliko posebnosti rodoslovne vrste, da jih je treba upoštevati lokalno in da nočejo "v Ljubljano".

Tudi sedanje stanje v društvu je rigidno, če gledam s svojimi očmi. Še vedno se glasilo imenuje Drevesa, ni priložnosti za poglobljeno spoznavanje z drugimi člani, najaktivnejši so "računalničarji", večino časa porabimo za poslušanje nekoga.

Jaz bi potreboval poglobljeni stik vsaj z 20 člani, da bi imel občutek člana. Tako pa le bežno poznam g. Kobi-ja in Logarja, iz kontaktov iz prejšnjih časov. Edino vas poznam malo bolje, kar ni dovolj za člansko zavest. Imam tudi stike z g. Otopcem in g. Megušarjem – to pa so (bi rekel) kontakti med svobodnjaki.

Natančnejši pregled nad priimki sem dobil z vašo pomočjo preko magistrskega dela g. Jakopina. Včeraj sem bil v Metliki pri uglednem slavistu in muzealcu g. Dularju in sva o tem govorila.

Moje članstvo bo zato začasno zamrznilo, želim plačati naročnino na glasilo in biti vaš simpatizer. Rad bom še naprej v kontaktu z vami!

Lep pozdrav

Ljubljana, 26.10.1955

Spoštovani gospod .....

Povedal sem že, da mi še kako prav pridejo vsakršni odmevi na moje in naše delo. Vi ste eden redkih, ki si za to vzame čas in to zelo cenim. Včasih imam vtis, da se ta ali oni tiho umakne, pa ne pove zakaj; sam pri sebi si mislim, da je temu vzrok prej nesporazum kot resnični razlog za umik. Upam, da boste še naprej sodelovali v dosedanjem slogu. Tudi sam se bom potrudil, da Vam bom čimbolj naravnost odgovarjal, čeprav mi na splošno zmanjkuje časa, da bi si dopisoval z vsemi. Namesto tega bi v biltenu morali uvesti rubriko z naslovom Odmevi, Polemika, Mnenja, Pisma ali nekaj podobnega. Zaenkrat pa tega še ni toliko in tisti redki odmevi so največkrat bolj osebnega značaja.

Glede mojega deleža pri SRD se ne motite dosti. Sami veste, da sem se ustanovitvi društva dolgo upiral, zavedal sem se večje odgovornosti in iz

prejšnjih izkušenj vnaprej vedel, koliko se je moč zanesti na obljubljeni sodelovanje. Zato sem tudi tolikokrat ponovil, da članstvo nikogar v ničemer ne obvezuje. Vsak prispeva po svoji volji in sposobnostih, zato tudi nikomur ni mogoče očitati premajhnega prispevka. Vseeno pa smo si zadali za nalogo, da se bomo dobili vsak mesec enkrat in temu dodali še mesečne specialistične dogodke. Glavna, strokovno, časovno in finančno najzahtevnejša naloga pa je vsekakor bilten. Ta mi vzame največ časa in zato sem svoj prispevek v tej smeri omejil na leto 1995.

Presneto prav razumete funkcijo predsednika, vendar je tak status mogoče doseči šele takrat, kadar ima društvo izvršilne organe, vsaj tajnika, razpolagati pa bi moral še z izdatnimi finančnimi sredstvi.

Glede lokalnega ali državnega značaja društva sem prepričan, da nas je še za lokalno delovanje premalo, da bi se pokazali vidnejši društveni uspehi, čeprav jih lahko kar nekaj beležimo, pa če smo pri tem še tako skromni. Člane imamo po vsej Sloveniji, sekcijsko delovanje jim je prosto prepuščeno. Naj je član še tako oddaljen, z društvom je najtesneje povezan ravno z biltenom. Moje poznavanje rodoslovja pa ni zadostno, da bi razumel tiste razloge, ki bi posameznike iz različnih krajev zaradi lokalnih posebnosti odvrčali od skupnega dela ali da bi ti v društvu ne našli dovolj koristi.

Če vidite rigidnost v delovanju društva zaradi oblike naslovnice, imate spet prav. Vendar smo zavestno vztrajali pri začetni obliki in izbiri črk, kljub nekaterim pripombam, da je koketiranje z gotico nepotrebno. Posebno moteče je to postalo z drugo številko, ko smo bilten naslovili Drevesa, kar se je ras najlaže prebralo kot Drebesa. Natančnejši bralci pa so lahko v isti številki našli tabelo in ugotovili, da je naslovnica napisana pravilno. Prihodnje leto bo oblika biltena verjetno drugačna, zagotovo pa bomo uporabili drugačne črke.

O delitvi na tradicionalne rodoslovce in tiste, ki se poslužujemo sodobnih prijemov in pripomočkov je bilo že veliko povedanega, pa morda še vedno ne dovolj. So taki, ki (mislijo da) računalnika ne rabijo in so taki, ki se dela brez njega najbrž nikoli ne bi niti lotili. Prav nobenega razloga pa ne vidim, da bi se razlikovanje pri uporabi delovnih pripomočkov razširilo na oblikovanje dveh skupin ali celo nekakšnega kastnega razlikovanja, kjer bi se pripadniki ene kaste imeli za vrednejše od predstavnikov druge. Tisti, ki bi zašli v tako grupiranje, bi sami sebi naredili veliko škodo. Dobri smo samo v skupnem delovanju, zapiranje v lastno doktrino, naj bo še tako napredna ali še tako polna nekih

drugih kvalitet je osama, izolacija, samotarska zaverovanost v svet, ki smo si ga sami definirali in zakoličili, ta svet pa ne dovoli primerjave z zunanjim dogajanjem in z redkimi izjemami vodi v zatohlo, plitvo in plehko, samozadostnost.

Sami ste bili na srečanjih zelo malokrat, pogosto ste zamudili, največkrat ste se poslovili pred koncem. Zato Vaša sodba o srečanjih ne more ali pa noče biti objektivna. Današnja zgradba srečanja se je izoblikovala iz izkušenj in pripomb ter predlogov po raznovrstnih srečanjih. Najhuje je bilo kritizirano ravno tisto srečanje, kjer je bil k besedi povabljen prav vsak udeleženec. Oblikovala se je zahteva, da vsakič skušamo imeti osrednjo temo, ki jo poda eden ali več posameznikov. Če gre za manj obsežno temo, je tem lahko več in s tem tudi več predavateljev. Vedno moramo nekaj časa posvetiti društvenim zadevam in administraciji, vedno pa so srečanja predvsem in zlasti srečanja. S tem mislim na osebna srečanja in spoznavanja! Spoznavanja v najširšem pomenu besede, vsak ima možnost, da se predstavi, vsak ima možnost, da spozna druge. Poleg tega pa posredovanje in izmenjava izkušenj in podatkov. Kdor hoče, to tudi dobi. Tiste, ki po nekem vidiku svojega delovanja izstopajo iz povprečja, želimo posebej predstaviti še v biltnu, včasih prevzamejo temo na rednem ali pa na tematskem srečanju. Tako tematsko srečanje so nekateri kolegi napovedovali, pa še ne uresničili. Prav gotovo bi tudi Vi imeli dovolj različnega gradiva za samostojne daljše ali krajše predstavitve. Zaenkrat niste še nič povedali o obsegu in kvaliteti svojih raziskav, morda bi lahko ostalim približali področje rodoslovnih raziskav s pomočjo protestantskih virov.

Poleg tega ima vsak posameznik ali skupina v društvu možnost, da organizira še poljubne oblike sodelovanja. Nekaj je bilo predlogov tudi za "kavarniška srečanja" brez dnevnega reda, vendar do realizacije ni prišlo, pač za to ni interesa.

Glede članstva in nečlanstva bi lahko iskali dlako v jajcu. Vam na kratko: tudi sam sem član raznih društev. Za primer bom omenil naslednje: National Geographic Society, Ameriški rodoslovni raziskovalni klub (Ancestry Research Club), angleški klub (Morris Register). Sem njihov član, ne naročnik njihovega glasila, kot je bil član Mohorjeve družbe moj praded. Nikoli se nisem spraševal, kakšne so moje pravice in obveznosti do teh društev ali klubov, moje sodelovanje z njimi se je skoraj izključno omejilo na plačevanje članarine in prejemanje njihovih glasil. Upam si trditi, da se je tudi Vaše dolgoletno članstvo v National Geographic Society manifestiralo izključno v plačevanju

članarine in prejemanju in bolj ali manj natančnem prebiranju magazina. Šlo je torej za skrajno pasiven enostranski odnos. S SRD pa delujete bistveno aktivnejše. Prav gotovo bi bili vsaj član Upravnega odbora, če bi bili v odločilnem času prisotni.

Vsega tega ne omenjam zato, ker bi Vas želel nagovarjati, da ostanete član. Svoje poglede na število članov in previdnost pri pridobivanju novih sem dovolj natančno povedal že v biltnu. Tudi zadnje čase nerad popuščam predlogom kolegov, ki želijo število članov povečati z namenom, da bi s članarino pridobili nekaj več sredstev za delovanje društva.

Zahvaljujem se Vam za priloženo gradivo, ki fragmentarno priča o Vaših raziskavah, mislim pa, da ga niste poslali z namenom objave. Tudi hipoteze o zgodnjih hominidih ne sodijo v naš bilten. Od družbe National Geographic pa bi vsekakor pričakoval, da bi nekoč številko posvetila rodoslovju. Morda bi jim to predlagali prav Vi, kot eden od članov z zavidljivim stažem.

Lepo Vas pozdravljam

Lipica, 2.11.1995

Peter Hawlina

PRESEDNIKOV OBRAČUN

Spomladi sem ob ustanovitvi društva podal svojo vizijo. Ob koncu leta lahko ugotovim, da je bila pravilna. Nimam namena dajati finančnega obračuna, ker bi za to morali imeti nekoga, ki bi to delo prevzel, tudi ne obračuna ob slovesu, ker sem pripravljen funkcijo predsednika opravljati še naprej, ne morem pa več opravljati toliko drugih nalog.

Pri našem delu nas zavezuje društveni pravilnik. Naloge, ki smo si jih zastavili smo več kot opravili. S prenehanjem ali samo občasnim izhajanjem Dreves bo kvaliteta našega dela verjetno bistveno upadla, še vedno pa bomo sposobni izpolnjevati v pravilniku zastavljene cilje.

Znano je, da so vsi do sedaj svoj prispevek k skupnim uspehom prispevali brezplačno. Nimam namena naštevati vseh ali jih celo po nekem kriteriju rangirati, tu se želim v imenu nas vseh vsem skupaj zahvaliti in priporočiti, da bi bilo čimveč enakega duha tudi v bodoče.

Upam, da boste z razumevanjem sprejeli na znanje nastalo situacijo in s svojim predlogi in prizadevanji poskrbeli za čim boljše rešitev. Predvsem pa brez panike, bi rekel Švejk. Po vojni ob petih se dobimo pri Fleku.

Zadnje letošnje srečanje bo brez strokovne teme. Po krajši predstavitvi stanja in perspektiv se bomo posvetili medsebojnim razgovorom in si obenem nazdravili in voščili vsega dobrega v prihodnjem letu. Zato na to srečanje povabite še ženo ali moža ali koga od svojih bližnjih. Tistim, ki se srečanja ne bodo mogli udeležiti pa prav tako želim zdravja in uspehov, tudi pri raziskovalnem delu.

NOVI ČLANI

mag. Silvo Žlebir	Dvorje 76	64207 Cerklje	tel.: 064/ 422-230
Marko Ahačič	Kranjska cesta 7	64290 Tržič	tel.: 064/ 535-71
ing. Beno Zupančič	Ane Zihnerlove 2	61000 Ljubljana	

Zadnjim trem letošnjim članom izrekamo dobrodošlico. Eden je članarino že plačal in tudi dobil vse letošnje (razen enega) in lanske izvide biltena. Vsem pa te obveze nismo mogli izpolniti. Kljub trenutnim težavam jih imamo namen dotiskati in jih bodo dobili tudi vsi tisti, ki jim nekatere številke še vedno manjkajo. Pred tiskom bi jih želeli lektorirati, zato še vedno vabimo lektorja – prostovoljca.

Obvestila, vabila, novice, razno

VABILO

Člane, njihove zakonce in simpatizerje
vabimo na naše zadnje letošnje srečanje,
ki bo

.v torek, 12.12.1995 ob 18. uri

sejni sobi
podjetja Intertrade na Kolodvorski ulici 9 v Ljubljani.

Priloge

PREGLED DOSEDANJE VSEBINE

V letu 1994 so izšle štiri številke biltena rodoslovnega krožka. Izšle so kot improvizirana razširjena vabila na srečanje in so vsebovale nekatere aktualne informacije, ki jih ni vredno posamično navajati v povzetku dosedanjih prispevkov. Bilteni v letu 1994 tudi še niso imeli stalne zgradbe. Ta se je začela nakazovati šele v letniku 1995, ko se je izkazalo, da je vsako številko smiselno mogoče deliti na dva glavna sklopa: društveni del in prispevke. Sicer bi na podoben način lahko delili že letnik 1994, vendar je taka delitev postala očitnejša šele v letniku 1995.

Tri številke letnika 1994 (prva, druga in četrta) so izšle tako, da so bile razmnožene na kopirnem stroju, tretjo številko je kot lasten promocijski prispevek izdala firma Studio Rebernik.

V letu 1995 smo na predlog in z izključno izvedbo Leona Črenka in Andreje Štorman prešli na oblikovno bolj dognano obliko glasila, ki ga je tiskala firma Birografika BORI. Že v letniku 1994 bi lahko identificirali rubrike, ki bi jih lahko poimenovali Uvodnik, Poročilo o dogodkih, Aktualnosti, Novice, Raziskovalni stiki, Spisek članov in morda še katero. V spodnjem povzetku vsebine zato teh rubrik posebej ne navajamo, niso se pod tem naslovom pojavljale v prav vseh številkah, v večini pa so se. V vsaki številki pa je bilo objavljeno tudi vabilo na (mesečno) srečanje članov in simpatizerjev, poleg tega pa skoraj v vsaki številki še na posebno predavanje ali ogled. V bilanci dogodkov, ki smo jih organizirali samostojno ali v sodelovanju z nekim posameznikom ali ustanovo lahko knjižimo še vsak mesec po eno dodatno prireditev: predavanje ali/in ogled.

Z drugo številko v letu 1995 je bilten dobil naslov Drevesa, s to številko smo začeli tudi na naslovnici objavljati fotografije dreves. Ta drevesa smo skoraj izključno izbirali tako, da so se zvrstila številna taka, ki so dala ime nekaterim krajem v okolici Škofje Loke, kjer je (začasno) sedež društva. Tako so se zvrstile lipa v Lipici, bukev v Bukovici, hrast v Hrastnici, javor v Javorjah, breza v Breznici, bršljan v Bršlinu, uvrstili smo še dva najlepša loška drevoreda, enega

na gradu in drugega na ob križevem potu na Hribc, obakrat s človeškim špalirjem in dodali najmogočnejše drevo v loški okolici in obenem v Sloveniji – kostanj na Zejčovšu, ki je pred tremi leti gorel in je obsojen na skorajšnji posek, pred tem pa je še vedno vreden ogleda. Dreves in krajev, ki so po njih dobila ime se v loški okolici najde še nekaj. Morda bomo nadaljevali z gabrom v Gabrku, hosto v Hosti, smreko v Smrečju, jelko na Jelovici, žirom v Žireh, topolom v Topolah, češnjo v Češnjici, praprotjo v Praprotnem; nemara bi se jih nabralo še za enoletno serijo.

V biltenih smo skušali vnaprej predstaviti teme, ki so bile obravnavane na srečanjih ali pa smo o njih poročali po tem, ko smo jih obravnavali. Bilteni torej v veliki meri odražajo naše delo; prav vsega, kar smo obravnavali na srečanjih in predavanjih pa vseeno nismo mogli objaviti. Zato lahko brez pretiravanja povemo, da je bila društvena dejavnost še precej bolj raznovrstna in intenzivna kot je to razvidno iz biltenov. Prepričani smo, da je do največjih pridobitev za posameznike in skupine prihajalo ravno ob stikih, ki so jih omogočala srečanja. Taka spoznanja so člani nemalokrat z vso prepričljivostjo neposredno izrekli ali pa je to bilo ugotovljeno posredno.

Pregled prispevkov podajamo najprej kronološko po številkah, nato pa še po avtorjih, kjer zanje dodajamo kratko predstavitev.

A Pregled vsebine po številkah

Letnik I, številka 1

Hawlina Peter Rodovnik in računalnik

Letnik I, številka 2

Hawlina Peter Nova verzija programa Brother's Keeper – v prilogi naročilnica
Peterlin Albert Predstavitve slovenskega rodoslovnega društva iz USA – pismo

Letnik I, številka 3

Hawlina Peter Deset let gor ali dol
Hawlina Peter Kateri software?
Hawlina Peter Priporočila za delo pri zbiranju rodovniških podatkov
Kocmur Majda Moji predniki

Letnik I, številka 4

Hawlina Peter Medsebojni stiki
Toplišek Janez Tečaj za delo z rodoslovnim računalniškim programom

Letnik II, številka 1

Črenko Leon Društvo, krožek ali klub?
Hawlina Peter Kaj je genealogija? I. del
Otošec dr. Božo Genealogija (definicija iz Enciklopedije Slovenije)

Letnik II, številka 2

Časparič Jože Naučimo se branja Čotice
Hawlina Peter Biološki in zakoniti starši (oče)
Hawlina Peter Kaj je genealogija II. del
Hawlina Peter Prenašanje arhivskega gradiva na sodobne medije I.
Južnič mag. Stanislav Predstavitve
Kobi ing. Lojze Rodovnik po Bachofnu
Toplišek Janez Sodobni pripomočki pri rodoslovnem raziskovanju

Letnik II, številka 3

Dmovšek dr. Marjan Družinski arhivi in njihov pomen
Hawlina Peter Krožek jemlje slovo, društvo ponuja roko
Hawlina Peter Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije II.
Hudales Jože Od zibel do groba; 1. O Mariji, Juriju in Heleni ter Sabini
Hudales Jože Od zibel do groba; 2. Je ta človek na svet rojen ...

Hudales Jože	Predstavitel – O moji zbirki podatkov iz matičnih knjig
Novaković Nenad	Predstavitel – Vladarske rodbine
Švajgar ing. Rasto	Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj I.
Toplišek Janez	Tečaj za delo s programom BK
Toplišek Janez	Uporaba skenerja pri rodoslovnem delu

Letnik II, številka 4

Hawlina Peter	Če ne boš nehal, te bom tožil
Hawlina Peter	Predsednikova vizija
Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije III. Stanje v svetu, Dvakrat da, kdor hitro da
Hawlina Peter	Ustanovitev društva
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 3. Junij, julij, avgust, vino pij pa babe pust ...
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 4. Nomen est omen – o imenih v 19. stoletju
Kobi ing. Lojze	Nekaj vrstic iz rodovnikarjeve beležnice
Rugale Mariano	Predstavitel – Nekaj o mojem rodoslovlju in več o drugih stvareh okrog njega
Švajgar ing. Rasto	Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj II.
Toplišek Janez	Zgodbe z interneta

Letnik II, številka 5

Drame Leon	Moje rodoslovno delo
Hawlina Peter	Iz tujega tiska
Hawlina Peter	Koliko prednikov so imeli moji predniki
Hawlina Peter	Naše društvo in društvo Slovenski Ščit
Hawlina Peter	Povej mi s kom se družiš
Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije IV.
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 5. Domača imena in priimki
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 6. Sem se oženil ...
Pisanski dr. Tomaž	Genealogy online – recenzija
Pisanski dr. Tomaž	Postavimo podatke na ogled
Štukl mag. France	Ko smo izčrpali matične knjige ...
Švajgar ing. Rasto	Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj III.

Letnik II, številka 6

Gasparič Jože	Nekaj pogostih rodovniških izrazov v nemščini
Hawlina Peter	Iz tujega tiska – Genealogicko – heraldicky Hlas, Genealogical Computing
Hawlina Peter	Kako zdravo je tvoje drevo!

Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce V.
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 7. Ženi se pri pravi starosti
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 8. Starostne razlike med ženinom in nevesto
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 9. Družine v 19. stoletju
Kobi ing. Lojze	Rodoslovni viri
Pisanski dr. Tomaž	Rodoslovje v Avstraliji
Šmitek ing. Janez	Predstavitel – Rodoslovje in krajevna zgodovina
Švajgar ing. Rasto	Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj IV.

Letnik II, številka 7

Butina Vasja	Pisanje družinske kronike
Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce VI.
Hawlina Peter	Slovenian Genealogical society – introduction
Hawlina Peter	Slovensko rodoslovno društvo – predstavitev
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 11. Rodnost žensk
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 12. Družinske oblike in tipi
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 10. Otrok, kolikor jih Bog da ...
Lovrenčič Olaf	Zgodovina mojega kraja
Šmitek ing. Janez	Rodoslovje in krajevna zgodovina
Švajgar ing. Rasto	Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj V.
Tomažič-Cvetko Jana	XVI. srečanje mladih raziskovalcev zgodovine v Stični

Letnik II, številka 8, 9

Artel Tomaž	Predstavitel – Raziskovanje porekla Artel
Butina Vasja	Raziskovanje izvora rodbine Butina
Donaldson	Srečna družinica
Hawlina Peter	Pisanje družinske kronike
Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce VII.
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 13. Kar mati rodi, vse se v prah spremeni ...
Južnič mag. Stanislav	Pol tisočletja stari kočevski in kostelski urbarji
Kobi ing. Lojze	Nemška rodoslovna centrala v Leipzigu
Košir Matevž	Deželna deska za Kranjsko
Pisanski dr. Tomaž	Slovenski arhivi na internetu
Švajgar ing. Rasto	Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj VI.

Letnik II, številka 10

Anžič Sonja	Arhivsko gradivo, zanimivo za rodoslovne raziskave v Zgodovinskem arhivu Ljubljana
Galjot Johan	Biti slovenske krvi bodi Slovencu v ponos (!) I. del
Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce VIII.

Hawlina Peter in prof. Janez Suhadolc	Znak društva
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 14. Smrtnost po mesecih
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 15. Smrt žensk in smrt moških
Kobi ing. Lojze	Predstavitev
Pisanski dr. Tomaž	Helmova rodoslovna delavnica
Pisanski dr. Tomaž	Pokrajinski arhiv v Mariboru
Šmitek ing. Janez	Rodoslovje in demografija
Toplišek Janez	Brother's Keeper za WINDOWS okolje je v Ljubljani
Umek dr. Ema	Rodoslovni viri s posebnim ozirom na matične knjige

Letnik II, številka 11

Hawlina Peter	Kakšne so naše zbirke
Hawlina Peter	Kri ni voda, Družinska srečanja
Hawlina Peter	Potomci Martina Peruzzija
Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce IX.
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 16. Bog ga je dal, Bog ga je vzel ...
Hudales Jože	Od zibeli do groba, 17. In če bom star ali pa bolan ...
Kerin ing. Andrej	Kerini in Stritarji
Kobi ing. Lojze	Moja izkušnja z organiziranjem družinskega srečanja
Medved Janko	Srečanja družine Sajtl
Nadja Čartner-Lenac	Predstavitev – Tržiški muzej
Pisanski dr. Tomaž	Osebni viri II. del
Schlamberger Niko	Geokodirana imena in priimki
Toplišek Janez	Iskanje avtohtonih prebivalcev s pomočjo sodobnih rodoslovnih virov

Letnik II, številka 12

Čaljšot Johan	Biti slovenske krvi bodi Slovincu v ponos (!) II. del
Hawlina Peter	Car Trajan ima kozja ušesa (Zaupnost podatkov)
Hawlina Peter	Poročilo o seji Upravnega odbora SRD
Hawlina Peter	Predsednikov obračun
Hawlina Peter	Pregled dosedanje vsebine
Hawlina Peter	Pregled programov za rodoslovno rabo
Hawlina Peter	Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce X.
Hawlina Peter	Profil člana
Klasinc dr. Peter P.	Družinski fondi
Kos Marjana	Osebni ali družinski fond – kaj je to?
Novaković Nenad	Knjižni fondi NUK-a s področja rodoslovja
Šmitek ing. Janez	Iz rodoslovnih virov
Vovko dr. Andrej	Slovenski šolski muzej
Vovko dr. Andrej	Uvod v rodoslovje za mlade ljudi

B Pregled vsebine po avtorjih

Sonja Anžič, r. 8.9.1963 v Ljubljani, diplomirala iz zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani, zaposlena v Arhivu RS na področju uprave. Arhivsko gradivo, zanimivo za rodoslovne raziskave v Zgodovinskem arhivu Ljubljana II/10

Tomaž Artel, r. 1.12.1948 v Ljubljani, končal Srednjo elektro šolo, zaposlen kot tehnik v tovarni Miele v Švici. Predstavitev – Raziskovanje porekla Artel II/8,9

Vasja Butina, r. 10.5.1948 v Ljubljani, diplomiral na Višji upravni šoli v Ljubljani, absolvent na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju. Namestnik direktorja v Blagovnem centru Mercator v Ljubljani. Pisanje družinske kronike Raziskovanje izvora rodbine Butina II/7 II/8,9

Drame Leon, r. 20.7.1956 v Celju, maturiral na gimnaziji v Postojni, zaposlen kot projektni sodelavec na Institutu za raziskavo Krasa v Postojni. Moje rodoslovno delo II/5

dr. Marjan Drnovšek, r. 1948 v Ljubljani, na Filozofski fakulteti diplomiral iz zgodovine, doktorat s področja zgodovine slovenskega izseljenstva. Višji znanstveni sodelavec na Institutu za slovensko izseljenstvo na ZRC SAZU. Družinski arhivi in njihov pomen II/3

Johan Čaljšot (ing. Janez Suhadolc), r. 3.7.1942 v Ljubljani, profesor na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani za predmet Prostoročno risanje. Biti slovenske krvi bodi Slovincu v ponos (!) I.del II/10 Biti slovenske krvi bodi Slovincu v ponos (!) II. del II/12

Nadja Čartner-Lenac, r. 16.6.1965 na Jesenicah. Diplomirala etnologijo in geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Kustosinja etnologinja v Tržiškem muzeju. Predstavitev – Tržiški muzej II/11

Jože Gasparič, r. 24.2.1920 v Mariboru, končal Grafično akademijo na Dunaju, delal kot lektor v tiskarni Delo in predaval na Višji grafični šoli v Ljubljani. Naučimo se branja Čotice II/2 Nekaj pogostih rodovniških izrazov v nemščini II/6

Leon Grenko, r. 11.10.1964 v Celju, diplomiral iz psihologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, pomočnik ravnatelja v Zavodu za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku.

Društvo, krožek ali klub! II/1

Peter Hawlina, r. 9.8.1941 v Ljubljani, kjer je diplomiral na Ekonomski fakulteti, zaposlen v podjetju Intertrade ITS na področju informatike.

Rodovnik in računalnik	I/1
Nova verzija programa Brother's Keeper – v prilogi naročilnica	I/2
Deset let gor ali dol	I/3
Kateri software!	I/3
Priporočila za delo pri zbiranju rodovniških podatkov	I/3
Medsebojni stiki	I/4
Kaj je genealogija? I. del	II/1
Biološki in zakoniti starši (očce)	II/2
Kaj je genealogija II. del	II/2
Prenašanje arhivskega gradiva na sodobne medije I.	II/2
Krožek jemlje slovo, društvo ponuja roko	II/3
Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije II.	II/3
Če ne boš nehal, te bom tožil	II/4
Predsednikova vizija	II/4
Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije III. Stanje v svetu,	
Dvakrat da, kdor hitro da	II/4
Ustanovitev društva	II/4
Iz tujega tiska	II/5
Koliko prednikov so imeli moji predniki	II/5
Naše društvo in društvo Slovenski Ščit	II/5
Povej mi s kom se družiš	II/5
Prenos arhivskega gradiva na sodobne medije IV.	II/5
Iz tujega tiska – Genealogicko – heraldicky Hlas, Genealogical Computing	II/6
Kako zdravo je tvoje drevo!	II/6
Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce V.	II/6
Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce VI.	II/7
Slovenian Genealogical society – introduction	II/7
Slovensko rodoslovno društvo – predstavitev	II/7
Pisanje družinske kronike	II/8,9
Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce VII.	II/8,9
Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce VIII.	II/10
Znak društva (avtor prof. Janez Suhadolc)	II/10
Kakšne so naše zbirke	II/11
Kri ni voda, Družinska srečanja	II/11
Potomci Martina Peruzzija	II/11
Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce IX.	II/11

Car Trajan ima kozja ušesa (Zaupnost podatkov)	II/12
Poročilo o seji Upravnega odbora SRD	II/12
Predsednikov obračun	II/12
Pregled dosedanje vsebine	II/12
Pregled programov za rodoslovno rabo	II/12
Prenos arhivskega gradiva na sodobne nosilce X.	II/12
Profil člana	II/12

mag. Jože Hudales, r. 7.6.1955 v Celju, diplomiral iz zgodovine in sociologije, magistriral iz etnologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Zaposlen kot vodja velenjskega muzeja. Glavni področji raziskovanja sta socialna zgodovina in etnologija, zlasti 19. stoletja.

Od zibeli do groba, 1. O Mariji, Juriju in Heleni ter Sabini	II/3
Od zibeli do groba, 2. Je ta človek na svet rojen ...	II/3
Predstavitev – O moji zbirki podatkov iz matičnih knjig	II/3
Od zibeli do groba, 3. Junij, julij, avgust, vino pij pa babe pust ...	II/4
Od zibeli do groba, 4. Nomen est omen – o imenih v 19. stoletju	II/4
Od zibeli do groba, 5. Domača imena in priimki	II/5
Od zibeli do groba, 6. Sem se oženil ...	II/5
Od zibeli do groba, 7. Ženi se pri pravi starosti	II/6
Od zibeli do groba, 8. Starostne razlike med ženinom in nevesto	II/6
Od zibeli do groba, 9. Družine v 19. stoletju	II/6
Od zibeli do groba, 11. Rodnost žensk	II/7
Od zibeli do groba, 12. Družinske oblike in tipi	II/7
Od zibeli do groba, 10. Otroci, kolikor jih Bog da ...	II/7
Od zibeli do groba, 13. Kar mati rodi, vse se v prah spremeni ...	II/8,9
Od zibeli do groba, 14. Smrtmost po mesecih	II/10
Od zibeli do groba, 15. Smrt žensk in smrt moških	II/10
Od zibeli do groba, 16. Bog ga je dal, Bog ga je vzel ...	II/11
Od zibeli do groba, 17. In če bom star ali pa bolan ...	II/11

mag. Stanislav Južnič, r. 11.12.1955 v San Franciscu, USA, diplomiral fiziko na FNT in magistriral zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Zaposlen kot profesor.

Predstavitev	II/2
Pol tisočletja stari kočevski in kostelski urbarji	II/8,9

ing. Andrej Kerin, r. 18.10.1941 v Ljubljani, diplomiral iz gradbeništva na FAGG v Ljubljani in magistriral iz organizacije. Dela kot svetovalec glavnega direktorja na SCT v Ljubljani.

Kerini in Stritarji	II/11
---------------------	-------

dr. Peter Pavel Klasinc, r. 1964 v Mariboru, diplomiral zgodovino in umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Magistriral in doktoriral na Vseučilišču v Zagrebu. Arhivist in direktor Mednarodnega instituta arhivskih znanosti. Družinski fondi II/12

ing. Lojze Kobi, r. 17.11.1929 v Ljubljani, diplomiral na Fakulteti za kemijo v Ljubljani. Delal v industriji, nato kot samostojni podjetnik v Avstriji.

Rodovnik po Bachofnu II/2
Nekaj vrstic iz rodovnikarjeve beležnice II/4
Rodoslovni viri II/6
Nemška rodoslovna centrala v Leipzigu II/8,9
Predstavitev II/10
Moja izkušnja z organiziranjem družinskega srečanja II/11

Majda Kocmur, r. 23.2.1948 v Senovem, diplomirala iz zgodovine in slovenskega jezika na Pedagoški akademiji v Ljubljani, zaposlena v Arhivu RS na področju matičnih knjig.

Moji predniki I/3

Marjana Kos, r. 8.1.1968 v Ljubljani, diplomirala iz zgodovine in etnologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, zaposlena kot arhivist v Zgodovinskem arhivu Slovenije, dela na področju arhivskega gradiva društev in posameznikov.

Osebni ali družinski fond – kaj je to? II/12

Matevž Košir, r. 26.11.1964 v Kranju, diplomiral iz zgodovine in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani, zaposlen v Arhivu RS.

Deželna deska za Kranjsko II/8,9

Olaf Lovrenčič, r. 8.5.1922 v Vidmu pri Krškem, diplomiral na Trgovski akademiji v Zagrebu, deloval kot komercialist.

Zgodovina mojega kraja II/7

Janko Medved, r. 10.5.1964 v Ljubljani, diplomiral na Ekonomski fakulteti, zaposlen kot zunanjetrgovinski referent v podjetju Dom d.o.o. v Ljubljani

Srečanja družine Sajtl II/11

Nenad Novaković, r. 19.6.1967 v Ljubljani, diplomiral na Pravni fakulteti v Ljubljani, dela na področju bančništva.

Predstavitev – Vladarske rodbine II/3
Knjižni fondi NUK-a s področja rodoslovja II/12

dr. Božo Otorepec, r. 24.12.1924 v Orehovcu, diplomiral in doktoriral na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Raziskoval krajevno zgodovino, zgodovino gradov, diplomatiko, sfragistiko in heraldiko.

Genealogija (definicija iz Enciklopedije Slovenije) II/1

dr. Tomaž Pisanski, r. 24.5.1949 v Ljubljani, kjer je diplomiral, doktoriral in predava kot redni profesor na Fakulteti za matematiko in fiziko.

Genealogy online – recenzija II/5
Postavimo podatke na ogled II/5
Rodoslovje v Avstraliji II/6
Slovenski arhivi na internetu II/8,9
Helmova rodoslovna delavnica II/10
Pokrajinski arhiv v Mariboru II/10
Osebni viri II. del II/11

Mariano Rugale, r. 7.11.1921 v Logatcu, višja izobrazba, delal na področju financ.

Nekaj o mojem rodoslovju in več o drugih stvareh okrog njega II/4

ing. Niko Schlamberger, r. 24.12.1942 v Kranju, diplomiral na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, delal na različnih vodilnih položajih na področju informatike in informacijske tehnologije, zdaj svetovalec vlade na Statističnem uradu RS.

Geokodirana imena in priimki II/11

ing. Janez Šmitek, r. 29.8.1916 v Kropi, diplomiral strojništvo na Tehnični fakulteti v Zagrebu. Specializacija za študij dela v Parizu. Konstruktor in predavatelj na Višji tehniški varnostni šoli v Ljubljani.

Predstavitev – Rodoslovje in krajevna zgodovina II/6
Rodoslovje in krajevna zgodovina II/7
Rodoslovje in demografija II/10
Iz rodoslovnih virov II/12

mag. France Štukl, r. 5.9.1942 v Celovcu, maturiral v Škofji Loki. Diplomiral zgodovino in umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani, tam tudi magistriral. Zaposlen kot vodja škofoješke enote Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Ukvarja se s proučevanjem lokalne zgodovine in umetnostne zgodovine.

Ko smo izčrpali matične knjige ... II/5

ing. Rasto Švajgar, r. 25.3.1919 v Ribnici, diplomiral na Elektro fakulteti v Ljubljani, deloval na področju elektrogospodarstva in kemične industrije.

Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj I.	II/3
Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj II.	II/4
Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj III.	II/5
Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj IV.	II/6
Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj V.	II/7
Priimek, Family name, Familienname – odkod in zakaj VI.	II/8,9

Jana Tomažič-Cvetko, r. 1.12.1965 v Ljubljani, diplomirala iz etnologije in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Direktorica Slovenskega verskega muzeja v Stični.

XVI. srečanje mladih raziskovalcev zgodovine v Stični	II/7
---	------

Janez Toplišek, r. 24.10.1941 v Brežicah, diplomiral na pravni fakulteti v Zagrebu. Direktor podjetja Mikro Ada Cru v Ljubljani.

Tečaj za delo z rodoslovnim računalniškim programom	I/4
Sodobni pripomočki pri rodoslovnem raziskovanju	II/2
Tečaj za delo s programom BK	II/3
Uporaba skenerja pri rodoslovnem delu	II/3
Zgodbe z interneta	II/4
Brother's Keeper za WINDOWS okolje je v Ljubljani	II/10
Iskanje avtohtonih prebivalcev s pomočjo sodobnih rodoslovnih virov	II/11

dr. Ema Umek, r. 1929 v Ljubljani, diplomirala iz zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani, doktorirala iz arhivskih znanosti. Zaposlena v Arhivu republike Slovenije, direktorica v pokoju. V okviru Skupnosti arhivov Slovenije je v letih 1962-1972 vodila projekt popisa matičnih knjig in župnijskih arhivov.

Rodoslovni viri s posebnim ozirom na matične knjige	II/10
---	-------

dr. Andrej Vovko, r. 22.3.1947, Seeboden pri Spitalu, diplomiral iz zgodovine in umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani, tam tudi magistriral in doktoriral. Direktor Slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani.

Slovenski šolski muzej	II/12
Uvod v rodoslovje za mlade ljudi	II/12

SODELAVCEM BILTENA DREVESA

Zaradi lažje komunikacije med avtorji, uredništvom, tiskarno in bralci biltena prosimo vse avtorje, da upoštevajo naslednja navodila pri pripravi prispevkov:

- Prispevke, če le možno, naj bodo lektorirani, v enem izvodu pošljite na naslov: Peter Hawlina, Lipica 7, 64220 Škofja Loka in to *najkasneje do zaključka redakcije tj. do 15. v mesecu.*
- Če pišete prispevke z računalnikom, priložite tudi disketo z besedilom. Diskete so lahko "male" (3,5") ali "velike" (5,25"). Na disketi naj bo samo besedilo prispevka. Ime besedila naj bo priimek avtorja. Tudi na nalepki naj bo jasno označeno ime avtorja. Prispevki so lahko na kateremkoli formatu diskete in napisani z enim od znanih urejevalnikov.
- Za reference v besedilu uporabite moderni način. Če gre za citat ali točno navedbo, damo v oklepaj priimek avtorja in leto izdaje ter stran. Če gre za splošno navedbo, izpustimo stran.
- Seznam literature uredite po abecednem redu avtorjev. Predlagamo naslednjo ureditev:
  - a knjige: priimek in ime avtorja, leto izida, naslov, kraj, založba.
  - b članki v revijah: priimek in ime avtorja, leto izida, naslov, ime revije, letnik, strani.
  - c prispevki v zbornikih: priimek in ime avtorja, leto izdaje, naslov prispevka in nato popolni podatki o knjigi ali zborniku kot v točki a.

Uredništvo

Zapiski:
